

VELIKA KLADUŠA – izvještaji s praćenja

05. rujna 2008 godine - čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak

Izvještava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate i Jelena Borić i Laura Fernandez, monitorice OSCE-a, obitelji optuženika, novinari.

Glavna rasprava započela je u 9.15 sati. Neposredno prije početka rasprave u pratnji pravosudnih policajaca dovedeni su optuženici Zlatko Jušić i Ibrahim Jušić. Do 11.20 sati suđenje se odvijalo u maloj dvorani Županijskog suda u Rijeci, pa zbog ograničenog broja mjesta za publiku svi zainteresirani nisu mogli pratiti raspravu, uključujući i po jednog monitora OSCE-a i GOLJP-a. U tom dijelu rasprave usvojen je prijedlog zamjenika Županijskog državnog odvjetnika u Rijeci da se sa dijela glavne rasprave, kako prilikom čitanja optužnice, a tako i kasnije, isključi javnost radi zaštite osobnog života oštećenika i obiteljskog života optuženika.

Čitanje optužnice i izjašnjavanje o krivnji

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Rijeci pročitao je optužnicu broj K-DO-90/07, od 19. ožujka 2008 godine. Prilikom čitanja činjeničnog opisa optužnice isključena je javnost sukladno ranije donijetom rješenju.

Optuženici su izjavili da su optužnicu razumjeli te da **se ne smatraju krivima** za kazneno djelo koje im se njome stavlja na teret. Obranu će iznijeti na kraju dokaznog postupka

Dokazni postupak

Na samom početku dokaznog postupka pročitani su:

- Rješenje o primitku drugooptuženika u hrvatsko državljanstvo,
- spis Županijskog suda u Rijeci, Kir 314/01 i Kv-250/01,
- Proglas o konstituiranju Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (APZB),
- Odluke o konstituisanju ustavotvornog parlamenta, o konstituisanju i ustavnim principima APZB, o izboru predsjednika APZB, o imenovanju mandataru prve vlade APZB i izboru Vlade APZB iz Službenog lista APZB br. 1 godina 1,
- Privremeni poslovnik o radu vlade APZB,
- Odluka o imenovanju komisije za razgraničenje teritorija između Republike Srpske i APZB,
- Zaključak o prelasku državne granice službenim licima iz Službenog lista APZB br. 3 iz 1993. god.,
- Odluke objavljene u Službenom listu APZB br. 78, 91, 93,
- Odluke objavljene pod brojevima 137, 149, 157, 198, 200, a objavljene u Službenim listovima APZB,
- Naredba predsjednika APZB Fikreta Abdića,
- Odluka predsjednika APZB Fikreta Abdića,
- Zahtjev od 12.01.1994. godine od strane predsjednika APZB,
- Rješenje Okružnog vojnog suda u Bihaću br. Ki 375/94 i Višeg suda u Bihaću Ki-41/05,
- Rješenje o imenovanju povjereništva općine Bihać,
- Izvještaji vezani za vojni zatvor Drmeljevo, odnosno izolacioni centar Drmeljevo,
- dokumentacija,
- dopisi,
- izvještaji,
- rodni list.

Pročitane su izreke presuda Kantonalnog suda u Sarajevu i Vrhovnog suda Federacije BiH, vezane za Ibrahima Đedovića.

Svjedočenje Ibrahima Đedovića

Svjedok je izjavio da je bio pristalica Automomne pokrajine Zapadna Bosna. Za vrijeme 1. autonomije bio je zamjenik Ministra obrane i policije, a bio je zadužen za rad policije. U svome radu odgovarao je Ministru. Protiv njega je u BiH vođen kazneni postupak. Na Kantonalnom sudu je oslobođen krivnje. Utvrđeno je da je postupao humano.

Rekao je da su vojne strukture zahtijevale izolaciju građana koji su bili protivnici autonomije, jer je prijetio pad autonomije. Osim naredbe od 11.06.1994. godine niti jednu naredbu vezanu uz izolaciju osoba nije vidio. Nije mu poznat način donošenja naredbe niti mu je poznato da su i prije spomenute naredbe u Drmeljevu bili izolirani ljudi. Nikada nije ulazio u objekt Drmeljevo, iako je bio zamjenik ministra obrane i policije zadužen za pitanja policije i iako su njegovi djelatnici osiguravali vanjski dio tog objekta. Nije mu poznato na koji je način došlo do donošenja naredbe kojom je ukinuta naredba od 11.06.1994. godine. Vidio ju je, no ne sjeća se da je tu naredbu potpisao Zlatko Jušić.

Izjavio je da opt. Zlatku Jušiću nije podnosio ikakva izvješća. Nikada nije bio na sjednici Vlade za vrijeme 1. autonomije. Nije čuo da je predsjednik Vlade bio u Drmeljevu. U razdoblju 1. autonomije sreo se sa opt. Zlatkom Jušićem jednom ili dva puta, ali o problemima u Drmeljevu nisu razgovarali. Poznato mu je da je prvooptuženi Zlatko Jušić dan ili dva prije pada autonomije napustio Veliku Kladašu. Ne sjeća se kada ga je vidio posljednji put prije egzodusa.

Drugooptuženiku Ibrahimu Jušiću bio je nadređen po pitanjima obrade kaznenih djela. Drugooptuženik mu je podnosio izvještaje koji su se ticali određenih brojeva, a u neformalnim razgovorima mu je govorio o problemima, koje su potom zajedno rješavali. O problemima je obavještavao različite osobe tražeći njihovo rješavanje. Reкао je da je drugooptuženik direktno učestvovao u ispitivanju pritvorenih u Drmeljevu, da je tijekom rada u krim. policiji negodovao zbog privođenja ljudi, jer nije imao dovoljno ljudi koji bi provodili krim. obradu te da je zbog toga osnovana i interresorna grupa te je od strane Ministra obrane donesena odluka da se oslobode svi za koje nije bilo dokaza. Nikada nije čuo da je opt. Ibrahim Jušić vršio nedopuštena ispitivanja i mučenja. Da je tako nešto čuo poduzeo bi odgovarajuće mjere.

Izjavio je da, s obzirom na ratno stanje, nitko nije mogao spriječiti da se u Drmeljevo smjesti određena osoba. Formalnopravno za smještanje je bio zadužen upravitelj. Rok za zadržavanje bio je 48 ili 72 sata i upravo s ciljem smanjivanja toga vremena bila je osnovana interresorna grupa. Nije mu poznato da li se, osim te grupe, još netko brinuo o izoliranim ljudima.

Izjavio je da su logori Bežice, Nepeke i drugi osnovani su za vrijeme 2. autonomije, da nije sudjelovao u radu 2. autonomije, da je ona trajala od kraja 1994. godine do srpnja 1995. godine, da u njoj civilna vlast nije ni postojala te da naredba od 11.06.1994. godine sa ostalim sabirnim izolacionim centrima iz 2. autonomije nije imala apsolutno nikakve veze.

Svjedočenje Smaila Huskića

Svjedok je izjavio da nikada nije bio pripadnik niti jedne vojske, pa niti Armije BiH. Nije bio državljanin BiH. Bio je državljanin SFRJ. Živio je u RH, ali je zbog formiranja SAO Krajine izbjegao u Veliku Kladašu. No, ondje je su osobe koje nisu potpisale inicijativu za osnivanje APZB praćene i odvođene. Izjavio je da misli da je prvi put pritvoren 13.06.1994. godine. Iz svoga stana je odveden u sabirni centar Valionica, peradarska farmu Drmeljevo. Ondje je bilo 300-tinjak zatvorenih civila. U Drmeljevu je bio do 21.08.1994. godine. Ondje nije ispitivan. Prehrana je bila loša, higijenski uvjeti nikakvi, a sanitarni čvorovi nisu ni postojali. Tri tjedna prije izlaska iz Drmeljeva suđeno mu je zbog navodnog odbijanja mobilizacijskog poziva te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine. 21.08.1994. godine, prilikom pada autonomije, pobjegao je iz zatvora. Jedno vrijeme nakon toga nalazio se na slobodi. No, potom su ponovno počele borbe pa je odveden u Dubrave. Ondje je, na peradarskoj farmi, sa još 40-ak osoba bio smješten u

prostoriji površine 12m². Svakodnevno su vođeni na ispitivanje u kuću nekog Jože. Ondje ga je maltretirao opt. Ibrahim Jušić. Psovao mu je majku, udario ga je karate udarcima. Morao se nakloniti preko stola, a potom ga je Ibrahim Jušić tukao po zadnjem dijelu nogu i stražnjici letvom koja je imala pozabijane čavle, dok su ga još tri osobe tukle po drugim dijelovima tijela. Nakon nekoliko sati vraćeni su u Dubrave. Većina zatvorenih u Dubravama bili su tučeni. Misli da su u Dubravama ostali do 16.11.1994. godine ili 15.01.1995. godine. Tada je odveden u Valionicu pa u Nepeke. U Valionici nije ni ispitivan ni tučen. U Nepekama su postojali uređaji za tuču. Sveukupno je po sabirnim centrima i logorima proveo oko 11 i pol mjeseci. Svo vrijeme provedeno u logorima nije niti jednom vidio da je ijednom civilu pružena liječnička pomoć.

Od Mirsada Pilipovića je čuo da je Ibrahim Jušić dolazio i u Batnoge. Tada je, sa svojom ekipom, tražio od civila da se međusobno tuku letvama, a ukoliko bi oni to odbili, Jušić i njegovi ljudi bi ih tukli.

Osim Ibrahima Jušića tukao ga je i Salih Mujanović. Sjeća se nekih ljudi koje je također tukao Ibrahim Jušić, neki su umrli, a imena nekih se ne sjeća.

Poznato mu je da je Zlatko Jušić bio u Vladi. Njega ne smatra krivim.

Dok se nalazio u logoru Drmeljevo u posjet su dolazili predstavnici Međunarodnog crvenog križa te Tadeusz Mazowiecki. Nakon njihovog odlaska uvjeti u logoru su se malo popravili.

20. listopada 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borić i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJPA, novinari, obitelji optuženika.

Predsjednica Vijeća je utvrdila da pozvani svjedok Emin Redžić nije pristupio u Sud. Ostali pozvani svjedoci odazvali su se pozivu.

Svjedočenje Aleme Grahović

Svjedokinja je izjavila da je u kritičnom periodu živjela je u Velikoj Kladaši. Nakon ulaska vojske Autonomne pokrajine Zapadna Bosna odvedena je u dom zdravlja, potom u Zečijak, a nakon toga i u logor Nepeke. Tri dana su je tukli u prostoriji u kojoj je bilo sedmero ljudi. Opt. Ibrahim Jušić, koji je bio odjeven u šarenu vojnu uniformu, osobno ju je ispitivao. Psovao joj je majku te ju je tukao policijskom palicom po rukama i po glavi. Rekao joj je da će je poslati u zatvor gdje će „izgnijati“. Ibrahim Jušić je govorio da će naći njene sinove i da će ih ubiti. Istovremeno je policija dovela njenog supruga da čuje kako ona plače.

Potom je odvedena na prisilni rad u Veliku Kladašu. Čistila je dom zdravlja. Nakon devet dana preseljena je u Valionicu gdje je smještena u samicu. Nakon toga ponovno su je odveli u Veliku Kladašu. Osuđena je kao neprijatelj. U logorima je ukupno provela 64 dana. U logorima je bila zatočena za vrijeme 2. autonomije. Pretpostavlja da je u to vrijeme „glavni“ bio Zlatko Jušić. To je zaključila jer su joj, kada bi nešto pitala, rekli da se ode žaliti Zlatku Jušiću.

Izjavila je da je u logoru Nepeke bilo zatočeno 80-ak žena. Bilo je i male djece. Hrana je bila vrlo loša. Nije joj poznato da je bilo seksualnih zlostavljanja.

Svjedokinja je iskazala da joj je poznato da su tučeni Asija Galijašević i Sakija Husić. Asija Galijašević je nakon rata umrla od posljedica batinjanja..

Upozorena na **moćnost postavljanja imovinsko-pravnog zahtjeva**, izjavila da će postaviti imovinsko-pravni zahtjev, iako joj nitko ne može vratiti ono što je izgubila i naknaditi za sve što je proživjela.

Opt. Zlatko Jušić **prigovorio** je iskazu svjedokinje. Od svoga odvjetnika je zatražio da u spis predmeta priloži njegovu radnu knjižicu, kojom će dokazati da je za vrijeme 2. autonomije radio u osnovnoj školi.

Svjedočenje Hasana Grahovića

Svjedok je izjavio da je bio logoraš u Autonomnoj pokrajini Zapadna Bosna. Bio je odveden u gradski zatvor, a potom u logor Drmeljevo. Ondje je odveden, a da o tome nije dobio nikakvo rješenje. Rješenje o pritvaranju potpisao je Šabanagić iz Stanice javne bezbjednosti iz Velike Kladuše. U autobusu za Drmeljevo bilo ih je 10-ak. Bilo je i žena i djece. U Drmeljevu je zatekao svog oca. Te večeri nije tučen, ali kasnije jest. Tukli su ih policajci. Logoraši su vođeni i na prisilan rad u Stari Grad, a neke su odvodili i u bolnicu gdje su ih tukli. Sjeća se logoraša kojeg su doveli mrtvog sa prisilnog rada. Zvao se Rasim Erdić. Jedan logoraš bio je u kritičnom stanju. Nadimak mu je bio Struja, imena mu se ne sjeća. Iz Drmeljeva su ga pustili nakon što je logor posjetio Tadeusz Mazowiecki.

17. prosinca 1994. godine ponovno je uhićen. Ibrahima Jušića, načelnika policije Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, je vidio u logoru Brezica. Inače su policajcima Autonomne pokrajine pomagali srpski vojnici. Do 31. prosinca bio je u logoru Brezica, a potom je prebačen u u Nepeke, gdje je fizički i psihički maltretiran. U sjećanju mu je ostao Ibrahim Jušić, po čijem je nalogu izvedeno 7-8 logoraša. Vidio je kako Ibrahim Jušić tuče njegovu suprugu. Udarana je po rukama. Nakon što je pustio njegovu suprugu, njemu je držao palicu na sljepoočnici.

7. siječnja 1995. godine njegova supruga odvedena je u Drmeljevo, a on je nakon Nepeka odveden u logor Zagred. Ondje su logoraši kopali rovove i na bojišnici su korišteni kao živi štit.

Njegova žena bila je zatočena za vrijeme 2. autonomije. Čuo je da je u logorima bilo i seksualnog zlostavljanja. Ibrahim Jušić ucjenjivao je njegovu snahu. Rekao joj je da će zarobiti njenog supruga ukoliko ona sa njim ne stupii u seksualni odnos. No, kada je ona počela plakati, pustio ju je.

Za vrijeme boravka u Nepekama u posjet logorašima dolazio je i liječnik, a u Drmeljevu je liječnik počeo obilaziti logoraše tek nakon posjeta predstavnika Međunarodnog crvenog križa.

Zlatka Jušića nije vidio u logorima.

Svjedočenje Zuhdije Alagića

Izjavio je da ga je dana 16. studenog 1994. godine zarobila vojska Autonomne pokrajine Zapadna Bosna. Bio je pripadnik civilne zaštite. Odveli su ga u Grabac u RH, a zatim u sabirni centar Maljac. Voženi su autobusom. U Cetingradu se autobus zaustavio i ondje su prenoćili. Ujutro su ih premjestili u školu. U kotlovnici škole su ga tukli dok nije pao u nesvijest. Kad je došao svijesti debelo crijevo bilo mu je vani nekoliko centimetara. Nuždu nije vršio 27 dana.

Jednom je bio na ispitivanju kod Ibrahima Jušića. Ibrahim Jušić ga je pitao zašto nije pobjegao u SAO Krajinu. Odgovorio mu je da ondje nema što tražiti i da je pripadnik Armije BiH. Sjedio je na stolici kada ga je iznenada Ibrahim Jušić počeo udarati letvom po glavi i po leđima, psovao je i vikao: «Jebem ti mater izdajničku». U logoru Valionica je boravio sve do oslobođenja.

Bio je zatočen u logorima od 16. studenog 1994. do 8. srpnja 1995. godine. Prehrana u logorima je bila loša. Za vrijeme Ramazana kuhali su im svinjsko meso, jer su znali da ga zbog muslimanske vjeroispovjesti neće htjeti jesti, tako da su uglavnom živjeli na kruhu. Poznato mu je da je u logorima bilo seksualnog zlostavljanja. Osobno poznaje i silovane žene i silovatelje, ali ih nije želio imenovati.

U logoru Dubrave u jednoj ćeliji bilo je i do 40 zatvorenika. U Nepekama je u hali broj 8 boravilo 40-50 ljudi, a u Valionici je bilo 230-250 ljudi, no nisu svi bili smješteni zajedno. Sjetio se čovjeka koji je u logor došao pretučen, rekao je da ga je pretukla srpska vojska, u logoru je opet pretučen, zatim je vraćen u sobu, a do slijedećeg jutra je preminuo.

Sa Zlatkom Jušićem nije kontaktirao. Nije ga upoznao niti vidao.

Ne poznaje i ne sjeća se Huskić Smaila. Nije se mogao sjetiti tko je potpisao rješenja o njegovu pritvaranju.

Svjedok je izjavio da **postavlja imovinsko-pravni zahtjev** u iznosu od 20.000,00 eura. Priložio je medicinsku dokumentaciju te je dao na uvid povijest bolesti. Naveo je da mu je liječnik neuropsihijatar rekao kako je njegovo stanje posljedica proživljenog u ratu i povreda koje je tada pretrpio.

Svjedočenje Mirsada Mušića

Izjavio je da su on i njegova porodica bili protiv ideje formiranja Autonomne pokrajine Zapadne Bosne. 1993. godine je uhićen kod Velike Kladaše i doveden u tzv. Dispanzer. Zatim su ga prebacili u logor Valionica Drmeljevo.

16. studenog 1994. godine ponovno je zarobljen. Zarobile su ga pripadnici specijalne jedinice srpske vojske i pripadnici Vojske Autonomne pokrajine Zapadne Bosne. Prebačen je u Ponikve, a zatim u Nepeke. Zatvorenici su mu rekli da će dobro proći ako ga bude ispitivao Azim Sekić, no da će loše proći ukoliko ga bude ispitivao Ibrahim Jušić.

Jedne večeri, u pratnji četiri osobe, došao je Ibrahim Jušić i naredio izdvajanje pripadnika V. korpusa Armije BiH. Tukli su ih, a potom im naredili da se moraju tući međusobno. Bio je u «paru» sa nekim momkom koji ga je udario 30 puta, a kad je došao red na njega da «uzvrati» udarce to nije mogao uraditi, pa ga je Ibrahim „dokrajčio“. Rekao je: «Izvedi to prašće i ubi ga». Jedan vojnik ga je izveo, repetirao pištolj i prislonio ga na njegovu sljepoočnicu. Nakon što je upitao tog vojnika što im je napravio, vojnik se smilovao i rekao mu da se obiše snijegom. U Nepekama je bio do oslobođenja Velike Kladaše.

Čuo je i o silovanjima. Jedna žena mu se i požalila da je silovana. Čuo je da su srpski vojnici dolazili i odvodili mlade žene.

Za vrijeme 1. autonomije nije tretiran kao vojni zarobljenik, no u vrijeme 2. autonomije jest. Prisilni rad na koji je vođen sastojao se od kopanja rovova. U to je vrijeme bilo i borbenog djelovanja.

Zlatka Jušića nije poznavao.

Svjedok je **postavio imovinsko-pravni zahtjev** u iznosu od 50.000,00 eura. Predao je medicinsku dokumentaciju.

Opt. Ibrahim Jušić **prigovorio** je iskazu svjedoka tvrdeći da ga nikada u životu nije vidio.

Isključenje javnosti sa dijela rasprave

Na prijedlog zastupnika optužbe, a uz suglasnost optuženika i njihovih branitelja, zbog zaštite osobnog i obiteljskog života svjedokinje Beize Kekić, temeljem čl. 293. t. 4. ZKP-a isključena je javnost sa dijela rasprave na kojemu je iskazivala ova svjedokinja. Monitori GOLJP-a i OESS-a nisu tretirani kao stručna javnost pa su i oni morali napustiti sudnicu za vrijeme svjedočenja Beize Kekić.

21. listopada 2008. godine - dokazni postupak

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borić, monitorica OSCE-a, Alan Švarc, monitor OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelj optuženika.

Svjedočenje Muje Milaka

Svjedok je izjavio da je 11. lipnja 1994. godine osnovan logor Drmeljevo te da je on istog dana uhićen i odveden bez ikakvog naloga. Smješten je u halu sa još 50-ak ljudi. S vremenom se broj zatočenih povećao i do 300. Razlog njegovog zatočavanja nije mu bio poznat. Tek trećeg dana dobili su hranu. 16. ili 17. lipnja 1994. godine njih dvanaestoricu pozvali su, vezali lisicama i odveli u „Mrtvačnicu“, gdje su proveli ostatak dana. Navečer, oko 22 sata, otvorila su se vrata, netko je upitao tko nije dao izjavu, a kako se on nalazio odmah do vrata izašao je na hodnik. Ondje su ga odmah počeli tući. Dva puta je pao u nesvijest. Potom je vraćen u „Mrtvačnicu“. Isto maltretiranje prošli su i ostali zatočenici. Nakon pet dana prevezeni su u Drmeljevo. Do sredine srpnja bio je u Drmeljevu, a nakon toga prebačen je u civilni zatvor. Krajem kolovoza pušten je kući u Veliku Kladašu.

1992./1993. godine radio je zajedno sa Zlatkom Jušićem u vojnoj industriji. Nije ga viđao u logorima. Sjeća se da ga je jednom čuo na radiju. Po njegovom mišljenju, za donošenje bilo kakve odluke Zlatku Jušiću je, kao Predsjedniku Vlade, trebala suglasnost Predsjednika APZB. Nije čuo za naredbu koju je Zlatko Jušić potpisao 11. lipnja 1994. godine.

Opt. Ibrahima Jušića nije vidio u Drmeljevu.

Svjedočenje Zlatka Balića

Bio je pripadnik 227. brdske brigade. 16. studenog 1994. godine dobili su dojavu da će ih napasti četnici i armijaši. Zarobljen je i odveden u u policiju u Cetingrad. U komandi ga je nogama i puškama tuklo 30-ak četnika. Potom je premješten u logor Ponikve gdje je također dobivao batina. Zatvorenici su bili smješteni u halama, spavali su na betonu. Stalno su dobivali batina. Nije im pružana nikakva medicinska pomoć. U logoru Ponikve boravio je do prosinca 1994. godine, a zatim je odveden u Dubrave. Ondje ga je Ibrahim Jušić nekoliko puta ispitivao i tukao. Oko Nove godine prebačen je u Valionicu Miljkovići. Ondje je bio dvadesetak dana. I ondje je dobivao batina.

Izjavio je da mu je poznato da je Ibrahim Jušić tukao i druge logoraše.

Rekao je da je Zlatka Jušića vidio u vrijeme proglašenja 1. autonomije u Dispanzeru. Nakon toga ga više nije vidao.

Kad je pušten iz zatvora raspitivao se u MUP-u u Velikoj Kladuši zašto je pritvaran. Rekli su mu je da je to bio nalog s vrha.

Upozoren na mogućnost postavljanja imovinsko-pravnog zahtjeva, izjavio je da **postavlja imovinsko-pravni zahtjev** u iznosu od 125.000 kuna, i to prema obojici optuženika.

Svjedočenje Đeke Biguljice

Izjavio je da je u listopadu 1993. godine uhićen kao civil. Odveli su ga u gradski zatvor gdje su ga udarali nogama, rukama i kundacima pušaka. Ondje je bio do zime. U lipnju 1994. godine odveden je u Drmeljevo. Mislio je da je doveden na prisilni rad, nije znao da je to logor. Tamo je bilo oko 400 osoba. U jednoj hali bili su smješteni i muškarci i žene. Nakon što su predstavnici Međunarodnog crvenog križa došli i vidjeli uvjete, stanje se malo poboljšalo. Bili su vođeni i u „Mrtvačnicu“, gdje su maltretirani. Stalno su bili premješteni s lokacije na lokaciju. U Drmeljevu je bio do njegova zatvaranja.

Optužene Jušić Zlatka i Jušić Ibrahima poznavao je od ranije, iz viđenja.

Svjedok je u istrazi izjavio da su zločine činili Fikret Abdić, Zlatko Jušić, Ibrahim Jušić i Ibrahim Đedović. Kada je II-optuženik zatražio da mu svjedok objasni riječi «za sva su ova stradanja odgovorni Jušić Zlatko i Jušić Ibrahim», svjedok je rekao da je to izjavio zbog toga što je Zlatko Jušić bio Predsjednik Vlade, a Ibrahim Jušić zamjenik ministra policije.

Imovinsko-pravni zahtjev dostavit će u pismenom obliku.

Svjedočenje Kasima Ćane

Izjavio je da je radio je za 5. korpus Armije BiH. Rekao je da su osobe koje su bile pristalice autonomije bile u privilegiranom položaju. 11 lipnja 1994. godine odveden je u logor Drmeljevo. Nije mu rečeno zbog čega je priveden. Spavali su na betonu, hrane je bilo vrlo malo. S obzirom da je bio zadužen za podjelu hrane poznato mu je da je ondje bilo 336 zatvorenika. Iz Drmeljeva je odvođen i u „Mrtvačnicu“. Bio je među 12 osoba koje su ondje bile zatvorene četiri dana. Peti dan su ih vratili u logor. Rekao je da su stražari sastavili izvještaj koga su sve tukli te da su taj izvještaj prosljedili ministru i Predsjedniku Vlade Zlatku Jušiću. Nakon dolaska predstavnika Međunarodnog crvenog križa i Mazowietkog, sa kojim je razovarao jer je znao engleski jezik, stanje se ponešto popravilo.

Rekao je da ni Zlatko Jušić, a ni Ibrahim Jušić nisu mogli ništa učiniti bez Fikreta Abdića. Uvjeren je da Zlatko Jušić nije mogao odbiti potpisivanje naredbe od 11. lipnja 1994. godine, jer bi u protivnom i on završio u logoru.

Nakon što je predsjednica Vijeća pročitala njegov iskaz iz istrage, rekao je da je došlo do greške pri sastavljanju istražnog zapisnika. Naime, rekao je da nije točno, kako stoji u istražnom zapisniku, da ga je tukao Ibrahim Jušić. Rekao je da ga uopće ne poznaje.

Tijekom dijela svjedočenja ovoga svjedoka javnost je bila isključena.

Svjedok je izjavio da će u parnici **postaviti imovinsko-pravni zahtjev** prema tadašnjem Predsjedniku Vlade Zlatku Jušiću.

Svjedočenje Almadina Trgovčevića

Svjedok je izjavio da je bio zatvoren u logoru u Dubravama. Rekao je da je ispitivanja obavljao Ibrahim Jušić. Bio je prisutan kada su tukli logoraše. Desetak dana bio je u logoru u Dubravama, a potom je prebačen u Nepeke. Ondje je bilo 12 hala. Prvo je bio u hali 8, a zatim u hali 7. I tu je ispitivanja vršio Ibrahim Jušić. Sjeća se da je Ibrahim Jušić ušao u halu, psovao i rekao da je pet njegovih ljudi poginulo tu noć. U Nepekama je bio dvadeset dana. Nakon Nepeka su preseljeni u Batnogu. Bio je smješten u hali 1. Četvrtu noć došao je Ibrahim Jušić. Tukli su ih 4 sata. Naredili su im i da se međusobno tuku. Ibrahim Jušić mu je naredio da se sam šamara. Pao je u nesvijest. Čuo je da je Zlatko Jušić bio na viskoj poziciji, ali ga nikada nije vidio.

Imovinsko-pravni zahtjev će ostvarivati u posebnoj parnici.

Opt. Ibrahim Jušić **prigovorio** je iskazu svjedoka. Rekao je da nikada nije bio u Nepekama te da sada prvi puta vidi svjedoka.

22. listopada 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borić i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelji optuženika.

Na današnje ročište glavne rasprave nije pristupio pozvani svjedok Smail Dizdarević. Nedolazak je opravdao. Stranke su se suglasile da se pročita njegov iskaz iz istrage.

Svjedok Smail Dizdarević je u istrazi rekao da je bio liječnik, internist kardiolog. Prvi je puta u logor priveden prosincu 1994. godine, no isti je dan i pušten. Za vrijeme 1. autonomije postojala je naredba da obavlja kontrolne preglede u Valionici Miljkovići. Ondje su uvjeti bili grozni, slika koju je vidio bila je stravična. Ljudi su strašno izgledali. Dva naoružana vojnika pratila su ga dok je obavljao preglede. Naređeno mu je da nikome ne smije dati potvrdu o nesposobnosti za rad. Ipak je sastavio popis od 19 ili 29 ljudi koji, po njegovom mišljenju, nisu bili sposobni za rad. Rečeno mu je da postoji posebna komisija koja će odlučivati o sposobnosti za rad. Pregled koji je obavljao bio je samo paravan koji je trebao predstavljati pružanje prave liječničke pomoći. I u vrijeme 2. autonomije naređeno mu je da odlazi u logore Nepeke i Valionicu. Nije bilo lijekova, uvjeti su bili grozni, stražari su kontrolirali preglede. Nije htio odlaziti obavljati takve preglede, opravdavao se obiteljskim problemima te je prestao odlaziti u logore. Smatra da je Valionici tijekom 2. autonomije bilo gore nego tijekom 1. autonomije. Pokojni Rasim Erdić doveden je iz Drmeljeva u Dom zdravlja. Bio je u nesvijesti, teško je disao, bio je vruć. Nakon pregleda predložio je premještanje Erdića u karlovačku bolnicu, no Erdić je umro prije nego prevoženja u karlovačku bolnicu. Osobno je ustanovio njegovu smrt. Tada nije znao je li Erdić prethodno pretučen. Zlatka Jušića ne poznaje, čuo je za njega no nikada nije s njim kontaktirao.

Svjedočenje Samira Čoralića

Izjavio je da je bio pripadnik 506. brigade Armije BiH. 21. ožujka 1995. godine zarobili su ga pripadnici Vojske Autonomne pokrajina Zapadne Bosne (APZB). Policija ga je ispitivala i tukla. Tukli su ga nogama, šakama i palicama. Nakon nekoliko dana prebačen je u Nepeke. Ondje je proveo tri tjedna. Nepeke su nazvane sabirnim centrom, no, po njemu, to je bio pravi logor u kojemu su zatvorenici spavali na paletama, a hranu gotovo nisu ni dobivali. Svaki dan su ga tukli. Dnevno je dobivao 40-50 udaraca. Nakon Nepeka odveden je u vojni zatvor Miljkovići, gdje je ostao do oslobođenja. Vodili su ih u Stari Grad, gdje su morali teško fizički raditi. Tempo rada je bio ubitačan, radili su od jutra do mraka. Govorili su mu: «Tko si ti, nisi ti

ratni zarobljenik, ti si pas, a pse treba tući». Zarobljenici su se morali međusobno tući. Pomišljao je na samoubojstvo. Nakon otprilike dva mjeseca obišli su ih predstavnici Međunarodnog crvenog križa. Poslana pomoć nikada nije podijeljena zarobljenicima, razdijeljena je između pristalica Fikreta Abdića.

Sjeća se da je dobio rješenje o statusu ratnog vojnog zarobljenika, no ne sjeća se tko je to rješenje potpisao. Nije se žalio na rješenje jer se bojao.

Zlatka Jušića osobno nije poznavao, ali se pričalo da je jedan od glavnih ljudi Fikreta Abdića. Za vrijeme 1. autonomije o njemu se puno pričalo, no za vrijeme 2. autonomije nije. O njemu nije čuo ništa negativno.

Osobno nije kontaktirao niti sa Ibrahimom Jušićem, no čuo je da je bio jako nezgodan čovjek.

Nakon što je upozoren na mogućnost postavljanja **imovinsko-pravnog zahtjeva**, svjedok nije mogao odlučiti niti prema kome bi zahtjev postavio niti u kojem iznosu. Ipak je odlučio postaviti zahtjev prema predstavniku izvršne vlasti u kritičnom vremenu, i to u iznosu od 200.000,00 kuna.

Svjedočenje Omera Murgića

Rekao je da je bio pripadnik 506. brigade 5. korpusa Vojske BiH. U studenom 1994. godine je zarobljen i ispitivan. Odveden je u sabirni centar, u halu broj 5, a slijedeći je dan, zajedno sa ostalim zarobljenicima, prebačen u Ponikve. Ondje su popisani i smješteni u hale. Tukli su ga nogama, izbili su mu zube. Dobio je i udarac u potiljak uslijed čega je izgubio svijest. Boravio je i u Nepekama. Ondje je često odvođen na prisilni rad. U Nepekama je vidio i opt. Ibrahima Jušića. Jušić ga je prilikom ispitivanja udario po ispruženim rukama, a potom ga je, nakon što ga je naredio da se nasloni na zid, tukao po leđima i stražnjici. Zadavao mu je jake udarce. Nakon toga se sa Ibrahimom Jušićem više nije susretao.

Bio je pritvoren i u Valionici. Tretiran je kao ratni vojni zarobljenik, a prvi dokument koji je dobio je bilo rješenje o određivanju pritvora u trajanju od jednog mjeseca.

Opt. Ibrahim Jušić **prigovorio** je iskazu svjedoka tvrdeći da nikada nije bio u Nepekama.

Upitan da se izjasni o izjavi opt. Ibrahima Jušića da nije bio u Nepekama, svjedok je odgovorio: „O onda me tukao njegov duh“.

Postavio je **imovinsko pravni zahtjev** prema opt. Ibrahimu Jušiću, u iznosu od 100.000,00 eura.

Svjedočenje Rifeta Dokića

Svjedok je izjavio da je u MUP-u BiH bio nadzornik, a kasnije inspektor za privredni kriminal. Načelnik službe javne bezbjednosti bio je Ibrahim Đedović. Njega smatra najzloglasnijom osobom prilikom osnivanja autonomne pokrajine. Smatra da je on odlučivao tko će biti priveden, tko pušten, a poznato mu je da je neke žene seksualno ucjenjivao, govoreći im da su im muževi pritvoreni, što nije bila istina. No unatoč tome, smatra da je veću moć imao Ibrahim Jušić.

Rekao je da je u vrijeme 1. autonomije Drmeljevom upravljao Ibrahim Jušić, a da je u vrijeme 2. autonomije Ibrahim Jušić upravljao svim logorima, i vojnim i civilnim. Osobno je dva puta čuo da je Đedović psovao Boga Ibrahimu Jušiću i rekao mu: « Jušiću, brže rješavaj to Drmeljevo, tko je za doma neka ide doma, tko je za sud neka ide na sud ». Primjedbu na rad Ibrahima Jušića je uputio Fikretu Abdiću, no smatra kako ta primjedba nikada nije stigla do Fikreta Abdića.

Za vrijeme 1. automije išao je u Drmeljevo u svojstvu inspektora, a u vrijeme 2. autonomije bio je zatvoren u logorima Dubrava, Nepeke, Zečijak i dr. Išao je i na prisilne radove. Prilikom zarobljavanja bio je civil. Ni prilikom zarobljavanja, a niti kasnije, nije dobio ikakvo rješenje.

Izjavio je da su zarobljenici stalno premješteni iz jednog logora u drugi zbog posjeta predstavnika Međunarodnog crvenog križa. Sjeća se da su ljudi bili tako pretučeni da je ih je jedva uspijevao prepoznati te da su neki i podlegli ozljedama. Sjeća se da je u Nepekama ispitivanja obavljao Ibrahim Jušić. Bio je prisutan i kad je tukao Efendiju Mačkovića. Smatra da je Ibrahim Jušić odgovoran za smrt Efendije Mačkovića.

Rekao je da smatra da je Ibrahim Jušić ratni profiter i da je u dogovoru sa Srbima krijumčario ljude na slobodno područje, naplaćujući i po 5.000 DM po osobi. Inspektorima je naređivao da te ljude ne smiju kontrolirati.

Osobno nije poznao Zlatka Jušića.

Nakon što mu je predočen dio njegovog iskaza iz istrage, u kojemu stoji da je rekao da je Ibrahim Jušić često obavještavao Zlatka Jušića o stanju u logorima te da je Zlatko Jušić, s obzirom na te informacije, mogao reagirati, izjavio je da je prilikom izrade zapisnika u istrazi učinjen cijeli niz pogrešaka te da prema zapisniku iz istrage proizlazi da on tereti Zlatka Jušića. Rekao je da nije točan dio zapisnika iz istrage u kojemu stoji da je Ibrahim Jušić izvještavao Zlatka Jušića, da je rekao da je Ibrahim zapravo obavještavao Irfana Saračevića. Također je rekao da je Zlatko Jušić formalno bio Predsjednik Vlade APZB, ali da sa logorima nije imao ikakve veze, da se bavio gospodarskim pitanjima, da mu je poznato da je Zlatko Jušić nekoliko mjeseci prije pada 1. autonomije pobjegao i da se nije više vraćao te da smatra kako mu nije mjesto na optuženičkoj klupi.

Svjedočenje Bešira Dautovića

Izjavio je da je bio ratni zarobljenik u Drmeljevu, Nepekama i Valionici. Iz Nepeka su zarobljenici odvođeni u Batnogu gdje su čistili hale u kojima su se nalazile izbjeglice. Ondje ih je Ibrahim Jušić natjerao da se međusobno tuku. Svatko je imao određenu osobu sa kojom se morao tući. Potom je Ibrahim Jušić štapom tukao zatvorenika za kojeg je smatrao da nije dobio dovoljno jake udarce. Tada je Ibrahima Jušića vidio prvi put. Od ostalih logoraša je čuo da je to Ibrahim Jušić.

Opt. Ibrahim Jušić stavio je **primjedu** na iskaz svjedoka, tvrdeći da nikada nije bio u Nepekama niti u Batnogi.

Svjedok je **postavio imovinsko-pravni zahtjev** prema opt. Ibrahimu Jušiću, potražujući iznos od 50.000,00 eura.

Svjedočenje Alije Feriza

Izjavio je da je, nakon što je odbio potpisati inicijativu za osnivanje APZB, započelo maltretiranje njega i njegove obitelji. 11. lipnja 1994. godine odveden je u Drmeljevo. Prije toga je devet puta bio privođen. Samo je dva puta dobio rješenje o pritvaranju. Rješenja je potpisao Ibrahim Đedović. Nekoliko puta je bio zadržavan 72 sata, a nekad i po 10-ak dana. Bio je pritvaran u Križu i u Rašetinom zidu u zgradi Grupeksa. Privodili su ga istražitelji istražitelji Fikreta Abdića, pripadnici OBL-a, a ponekad i krim. službenici Stanice javne bezbjednosti Velika Kladuša. Po dolasku u Drmeljevo pet dana nije ništa jeo ni pio, spavao je na betonu, a tek peti dan dobio je samo kruh. Nakon odlaska predstavnika Međunarodnog crvenog križa njega i još 11-oricu zatvorenika vodili su na strijeljanje, no kako su putem susreli predstavnike Međunarodnog crvenog križa, predomislili su se i odveli su ih u «Mrtvačnicu». Ondje su ih izvodili jednog po jednog i tukli ih. Svjedok je bio šesti ili sedmi po redu. Drvenim palicama udarali su ga po cijelom tijelu, po spolovilu, po glavi. Potom su ga odveli nazad u «Mrtvačnicu», a nakon 5 minuta postupak je ponovljen. Nije mu poznato po čijem su nalogu vođeni na streljanje. Vođeni su i na kopanje rovova. Ondje su služili i kao živi štiti. Tjerali su ih da trče niz i uz brijeg.

Jednom prilikom Ibrahim Jušić mu je prislonio pištolj na koljeno, htio ga je zastrašiti.

Oslobođenje je dočekao u civilnom zatvoru u Velikoj Kladuši.

Sa Jušić Zlatkom nikada se nije susreo. Nije mu poznato da li je Zlatko Jušić imao kakve veze sa logorima.

Nije čuo za uredbu Vlade od 11. lipnja 1994. godine kojom se preporučava izoliranje pojedinaca koji su protivnici APZB.

Poznato mu je da je kroz logore prošlo 6375 logoraša. Prema njegovim saznanjima, u logorima je umrlo 196 osoba, što prirodnom smrću, a što uslijed torture u logorima.

23. listopada 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borić i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelji optuženika.

Svjedočenje Fikreta Čelebića

Svjedok je izjavio da je bio načelnik policije u Velikoj Kladuši. Do 15. siječnja 1994. godine, kada je dao ostavku na spomenuto mjesto, bio je nadređen Ibrahimu Jušiću. Dok je on bio načelnik njegov pretpostavljeni bio je Irfan Saračević.

Izjavio je da do 1994. godine nije bilo većih zatvaranja.

Zlatka Jušića poznao je i prije rata. Mišljenja je da, od 20. rujna 1993. godine do 15. siječnja 1994. godine, djela koja se u ovom postupku stavljaju na teret I-okrivljeniku, nisu počinjena. Poznato mu je da je I-optuženi Zlatko Jušić napustio Veliku Kladušu jer se nije slagao sa tadašnjim zbivanjima.

Rekao je da Ibrahim Jušić nije kvalitetno obavljao svoj posao. Prisjetio se kako je jednom pokušao spriječiti Ibrahima Jušića u pokušaju puštanja građana iz Velike Kladuše za novac. Iako je bio nadređen II-optuženiku do 15. siječnja 1994. godine nije znao za zatvaranje civila i njihovo pritvaranje u Rašetin zid, u zgradu Grupeksa, jer je to bilo u vojnoj nadležnosti. Znao je da je bilo privođenja u zgradu koja se nalazila iza suda. Tamo su smješteni ljudi na 72 sata. Izdavana su im rješenja o tim pritvaranjima, neka od njih je potpisao on, a neka možda i Ibrahim Jušić.

Čuo je da su se od ožujka 1994. godine formirali sabirni centri. Rekao je da su, nakon posjeta Tadeusza Mazowieckog logoru Drmeljevo, Valionica, sačinjeni zapisnici u kojima su uvjeti u logoru ocijenjeni lošima. Za postojanje tog logora saznao je upravo iz navedenih zapisnika. Nije mu poznato koliko dugo je Drmeljevo, prije posjeta Tadeusza Mazowieckog, egzistiralo kao logor. U Valionici Drmeljevo bili su smješteni vojni zarobljenici, to mu je poznato jer je jednom ondje bio, a na farmi u Drmeljevu bili su civili. Nije mu poznato tko je naređivao hapšenja civila. Rekao je da smatra da uvjeti u Drmeljevu nisu bili ispod ljudskog dostojanstva, da su ljudi spavali na daskama, da su imali po jednu deku, da je zajedno bilo smješteno i do 100 ljudi, no da u kritičnom vremenu ni vojska nije boravila u boljim uvjetima. Rekao je da zatvorenici nisu tučeni. Izjavio je i da ljudi koji su bili zatvoreni u Valionici Miljkovići nisu bili dovođeni iz svojih kuća, nego da su dovođeni zarobljenici sa bojišnica.

Nije imao, kao ni II-opt. Ibrahim Jušić, kontrolu nad OBL-om, koji je bio direktno pod kabinetom Predsjednika APZB.

Rekao je da usmene zahtjeve Fikreta Abdića i Irfana Saračevića za hapšenjem protivnika autonomije nije želio ispunjavati. Bio je drugačijeg mišljenja i tome se protivio. Ti zahtjevi su se nastavili, došlo je do sukoba koji su rezultirali ubojstvima nekih osoba. Zbog toga je i zahtijevao razrješenje sa položaja načelnika policije. Iako je razriješen dužnosti načelnika policije ostao je uz Fikreta Abdića. Nije imao drugog izbora. Postavljen je na funkciju oficira za vezu. Prihvatio je novu funkciju jer bi u protivnom završio u zatvoru. Dužnost načelnika policije nakon njega preuzeo je Ibrahim Đedović.

Rekao je da je nakon Nove godine na njega pucano. Poznato mu je samo to da je jedna od osoba koje su na njega pucale bio pripadnik specijalne policije, a drugi pripadnik OBL-a. Kada je o tome je razgovarao sa Abdićem i Saračevićem, rekli su mu da je to bio stjecaj okolnosti. Kada je htio smijeniti Ibrahima Jušića, Saračević mu je rekao da to ne čini, ne samo zbog Zlatka Jušića, jer su zbog istih prezimena mislili da su u rodbinskoj vezi, već i zbog Fikreta Abdića, čijom se kćerkom Ibrahim trebao oženiti.

Paralelni sustav vlasti, koji je spominjao u istrazi, podrazumjeva je, uz postojanje zvaničnih tijela vlasti, i postojanje određenih grupa koje su imale utjecaj. Jedna od grupa koje su činile paralelnu strukturu vlasti bila je grupa na čelu sa Seadom Hajatezovićem, zetom Fikreta Abdića.

Svjedočenje Hasana Latića

Svjedok je izjavio da je bio pripadnik 5. korpusa Armije BiH te da ga je 16. studenog 1994. godine zarobila Vojska APZB. Prilikom zarobljavanja predan je srpskim snagama, koje su surađivale sa Fikretom Abdićem.

Prebacivan je s jednog mjesta na drugo. Oko Nove Godine prebačen je u logor Dubrava gdje ga je Ibrahim Jušić tukao držalom sjekire i vrijeđao riječima: «Jebem ti mater». U Dubravama je proveo 15 dana, potom je prebačen u Drmeljevo, gdje je bio do 07. kolovoza 1995. godine. Zatvorenici su vođeni i na prisilan rad. Nakon posjeta predstavnika Crvenog križa uvjeti su se ponešto popravili. U logoru su ga tukli 17 puta. Bio je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina zbog sudjelovanja u neprijateljskim jedinicama. 50% -tni je ratni invalid.

Zlatka Jušića je poznao iz viđenja.

Čuo je i za dispanzer, gdje su odvođeni i tučeni ljudi. Zbog toga je dispanzer i prozvan „Mrtvačnicom“.

Vidao je osobno i komandanta srpske vojske Martića kako dolazi kod Fikreta Abdića.

U dijelu iskazivanja ovoga svjedoka u kojemu je govorio o silovanjima javnost je bila isključena.

24. listopad 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borići i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelji optuženika. .

Predsjednica vijeća utvrdila je da se svjedoci Sulejman Šahirović i Fata Šahirović nisu odazvali pozivu. Zamjenik ŽDO Rijeka je izjavio da je suglasan sa čitanjem iskaza svjedoka danih u istrazi, dok se odvjetnik Saša Poldan, branitelj II-optuženika, nije suglasio sa čitanjem istih sa obrazloženjem da nije upoznat sa tim iskazima i da uopće ne zna pred kojim su sudom oni dati.

Svjedočenje Fikreta Abdića

Upozoren na blagodat nesvjedočenja (II-opt. Ibrahim Jušić svjedokov je zet), svjedok je izjavio da ne želi koristiti blagodat nesvjedočenja, da želi svjedočiti u korist II-optuženika, da je on njegov zet i najvredniji suradnik.

Izjavio je da je bio Predsjednik Autonomne pokrajine Zapadna Bosna te da nije točno da su se u logore privodili protivnici autonomije. Rekao je da su logori ustvari bili sabirni centri te da su zatvorenici u sabirnim centrima bili pripadnici tajne policije AID (Agencija za istraživanje i dokumentaciju).

Rekao je da su između 4. brigade Vojske APZB i 5. korpusa Armije BiH vođeni pregovori s ciljem prekida sukoba. Nakon što mu je ministar obrane i policije Irfan Saračević rekao da postoji mogućnost prekida sukoba složio se s otvaranjem pregovora u Ličkom Petrovu Selu, uz prisustvo međunarodnih organizacija. Rekao je da je svrha naredbe od 11. lipnja 1994. godine bila onemogućavanje pojedinca u pokušajima ometanja pregovora te sprječavanje mogućnosti izvještavanja pripadnika 5. korpusa Armije BiH.

Rekao je da Zlatko Jušić nije bio u mogućnosti odbiti potpisati tu naredbu, a da je, kao sposoban gospodarstvenik, postavljen na mjesto predsjednika Vlade. Zlatko Jušić se bavio ustrojavanjem Vlade, platnog prometa te nije imao ulogu u osnivanju sabirnih centara. Rekao je da Zlatku Jušiću ne bi bio ugrožen život da je odbio potpisati naredbu od 11. lipnja, ali da vjerovatno više ne bi surađivali. Rekao je da je 1. autonomija proglašena 27. rujna 1993. godine te da je Zlatko Jušić bio je predsjednik Vlade do kraja 1. autonomije, odnosno do trenutka kada je napustio Veliku Kladušu.

Rekao je da su osobe koje su zatvarane i privođene u Rašetin zid, iza zgrade zatvora, zatvarane iz raznih razloga, da su zatvarani zbog šverca, kriminala, a neki su na taj način sklanjani kako ne bi poginuli.

Rekao je da Ibrahim Jušić sa 1. autonomijom nije imao nikakve veze. Tada je bio običan referent. Na viši položaj je došao u 2. autonomiji. Nikad nije dobio informaciju da je Ibrahim Jušić zloupotrijebio svoje ovlasti.

Rekao je da su predstavnici Crvenog križa, u vezi poboljšanja uvjeta u sabirnim centrima, apelirali isključivo kod njega, kao Predsjednika APZB, a ne kod Vlade.

U trenutku kada je svjedok Fikret Abdić ušao u raspravnu dvoranu gotovo sva prisutna publika (raspravna dvorana bila je ispunjena mahom stanovnicima Velike Kladuše) se ustala, no predsjednica Vijeća je izjavila da neće dopustiti mitinge u sudnice te da će u protivnom isprazniti dio sudnice predviđen za publiku. Svjedok je u više navrata, i nakon višekratnih upozorenja predsjednice Vijeća da se usredotoči na postavljena pitanja i da odgovara na njih, govorio o stvarima koje nisu predmet ovoga postupka.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Rijeci ostao je kod prijedloga za saslušanjem svjedoka koji se nisu odazvali pozivu. Predložio je i saslušanje svjedoka Sulejmana Mujandžića i Zuhre Hozanović. Odustao je od ispitivanja svjedoka Mirsada Okanovića jer se isti nalazi u SAD-u.

Obrana I-optuženika nije imala dokaznih prijedloga.

Obrana II-optuženika Ibrahima Jušića predložila je saslušanje ukupno 14 svjedoka, čemu se usprotivio zastupnik optužbe smatrajući da bi predloženi svjedoci svjedočili o postupanjima II-optuženika, o čemu su dosad saslušani svjedoci već dosta iskazivali.

Branitelj opt. Zlatka Jušića predložio je ukidanje pritvora. Rekao je da je iz dosadašnjeg tijeka postupka vidljiva uloga opt. Zlatka Jušića te da ona opravdava zamjenu pritvora nekom drugom mjerom osiguranja nazočnosti okrivljenika glavnoj raspravi.

Rješenja Vijeća

Rješeno je da će se ponovno pozvati svjedoci koji se nisu odazvali pozivu.

Ukinut je pritvor u određen **protiv opt. Zlatka Jušića**. U odnosu na njega određena je mjera opreza obveze povremenog javljanja u policijsku postaju.

Djelomično su usvojeni dokazni prijedlozi obrane opt. Ibrahima Jušića te će u nastavku dokaznog postupka biti saslušani svjedoci Ćazim Bekrić, dr. Sulejman Kendić, Irfan Hodžić, Enisa Haraić, Vesna Hozanović i Sulejman Čuhurović.

Slijedeća ročišta zakazana su za dane **16. prosinac 2008. godine te 2., 3., 4., 5. i 6. veljače 2009. godine.**

16. prosinac 2008. godine - dokazni postupak

*Izveštava: Maja Kovačević Bošković, rađanski odbor za ljudska prava, Zagreb
Suđenje prate i: Jelena Borić, monitorica OSCE-a, Đuro Ivković, monitor OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelj I optuženika.*

Svjedočenje Rasima Ićanovića

Svjedok je rekao da je u logorima proveo 9 mjeseci. Nikada nije dobio rješenje prema kojemu bi bio ratni zarobljenik. Njegova supruga i djeca također su bili u logorima.

Izjavio je da ga je u Dubravama, između ostalih, tukao i drugooptuženi Ibrahim Jušić. Ondje ga je Ibrahim Jušić tukao palicom u prostoriji veličine 3,50 X 3,50 m. U prostoriji su se nalazili samo svjedok i Ibrahim Jušić, dok je za to vrijeme osoba koja je svjedoka iz hale dovela u tu prostoriju, stajala ispred prostorije.

O opt. Zlatku Jušiću nije mu išta poznato.

Svjedok je izjavio su mu od batinjanja ispali zubi, da su mu batinjanjem polomljene kosti, koje su mu kasnije krivo srasle te da je kasnije psihijatrijski liječen.

Izjavio je da neće postavljati imovinsko pravni zahtjev u odnosu na II opt. Ibrahima Jušića.

Svjedočenje Hasice Keserovića

Izjavio je da je bio pripadnik MUP-a u Velikoj Kladuši. 13. prosinca 1994. godine je zarobljen, a slijedeći je dan odveden u Nepeke, a odmah potom, nakon nekoliko sati, prebačen je u Dubrave. Smjestili su ga u halu u kojoj se nalazilo 40-ak ljudi. 16. prosinca odveden je u privatnu kuću. Poznato mu je da se vlasnik kuće zvao Jozo. Ondje ga je ispitivao Ibrahim Jušić. Pitao ga je za osobne podatke. Potom su došla dva Srbina, stavili su mu lisice na ruke i odveli ga u drugu kuću. Ispitali su ga o položajima vojske. Pri tome ga je jedan od njih dvojice tukao. Nakon ispitivanja smješten je u halu. 17. prosinca je, sa još nekim logorašima, ponovno odveden na ispitivanje kod Ibrahima Jušića. Jušić je od njega tražio da se skine do pojasa i okrene prema zidu, a potom da legne na stol. Potom je uzeo palicu i 20-ak puta ga udario.

24. prosinca odveli su ga iz Dubrava u Valionicu. Ondje se nalazilo 5 ćelija. Spavali su na paletama, budući da nije bilo kreveta. Ondje su u početku dobivali samo po četvrt kruha, a kasnije su dobivali kuhani ručak.

I u logoru Drmeljevo je dobivao batina, no nije mu poznato tko ga je ondje tukao, jer je batine dobivao noću.

Čuo je da je Ibrahim Jušić dolazio i u Batnogu i tukao ljude.

Nije čuo da je netko u logorima spominjao Zlatka Jušića.

Izjavio je da će imovinsko pravni zahtjev prema Ibrahimu Jušić naknadno dostaviti u pismenom obliku.

Uz suglasnost stranaka **pročitani su iskazi** svjedoka Asije Galijašević, Fate Šahirović i Mehmedalije Miljkovića.

Iskaz Mehmedalije Miljkovića

Svjedok je izjavio da je do 28. siječnja 1995. godine boravio u Nepekama. Ondje ga je Ibrahim Jušić ispitivao, psovao i udarao drvenim štapom. Rekao je da je Ibrahim Jušić bio glavni inspektor.

Iskaz Asije Galijašević

Izjavila je da je živjela u Velikoj Kladuši. Dana 13. lipnja 1994. godine je, zajedno sa svojim suprugom, pritvorena. U automobilu u kojemu je bila i Beiza Kekić najprije su je odveli u Dispanzer. Ondje su je, kao i ostale žene koje su se ondje nalazile, udarali letvom. Potom su je odveli u Drmeljevo, gdje je provela tri mjeseca.

U II autonomiji bila je 15-20 dana zatočena u Dubravama. Misli da su je 23. prosinca 1994. godine premjestili u Ponikve. Čula je da je Zlatko Jušić jedne noći doveo mladu ženu, misli da joj je prezime bilo Omeragić, koju su potom odveli policajci. Nakon toga za nju više nije čula.

Opt. Zlatko Jušić je stavio **primjedbu** na iskaz svjedokinje. Izjavio je da nikada nije bio u Drmeljevu i da se očito radi o nekoj zamjeni.

Opt. Ibrahim Jušić je izjavio da nikada nije vidio niti čuo za Asiju Galijašević, kao ni za Mehmedaliju Miljkovića.

Iskaz Fate Šahinović

U Nepekama je, sa 60-ak žena, bila smještena u hali broj 5. Imali su radne obaveze, čistili su bolnicu, kafiće. Spavali su na slami i na betonu. U Nepekama ju je, između ostalih, ispitivao i Ibrahim Jušić. Tukao ju je palicom po dlanu i po ramenima. U Nepekama je boravila oko 15 dana. Poznaje i druge žene koje su Ibrahim Jušić i ostali tukli.

Nije čula za Zlatka Jušića iz Cazina.

II optuženi Ibrahim Jušić stavio je **primjedbu** na iskaz svjedokinje. Izjavio je da ne poznaje svjedokinju te da sa njom nikada nije imao fizički kontakt.

Svjedočenje Lele Mahić

Rekla je da je 21. travnja 1992. godine izbjegla iz Bosanske Krupe u Gornju Koprivu. Mjesec dana potom došla je u Veliku Kladušu. Ondje se smjestila u podrumskom stanu u kojemu su uvjeti za život bili nehumani. U prosincu 1992. godine ponuđeno joj je mjesto ministrice pravosuđa. Najprije je ponudu odbila, a potom ju je prihvatila. Vlada APZB formirana je u ožujku 1993. godine. Sjedište joj je bilo u Cazinu. Živjela je u Velikoj Kladuši i svakodnevno je odlazila na posao u Cazin. U Vladi je bila do lipnja 1994. godine. Tada joj je prijatelj Irfan Saračević pomogao da sa obitelji napusti Veliku Kladušu. U Veliku Kladušu se više nije vraćala.

Izjavila je da je sjedište Vlade isprva bilo u Dispanzeru, a potom je premješteno u upravnu zgradu Agrokomerca. Često je razgovarala sa Predsjednikom Vlade Jušićem o ratu, privatnim stvarima i sl. Nije imala saznanja o civilima u logorima i zatvorima. Nije obilazila zatvore. Nisu joj bila poznata niti Đedovićeva izvješća, koja su se ticala stanja u Drmeljevu, niti izvješća predsjednika suda o nezakonitim zatvaranjima. Nije znala niti za jednog civila koji je nezakonito odveden u Drmeljevo.

Izjavila je da je bilo gotovo nemoguće da Vlada donese nekakvu naredbu bez znanja Fikreta Abdića. Ne sjeća se da se na sastancima kod Fikreta Abdića govorilo o zatvaranju ljudi koji su bili protivnici APZB.

Nije joj poznato da su u Valionici zatvarani civili.

Izjavila je da je moguće da su u veljači ili ožujku 1994. godine suci dali kolektivnu ostavku i da je zbog toga održan sastanak, no nisu joj poznati razlozi podnošenja ostavki niti se sjeća je li tom sastanku prisustvovao i Predsjednik Vlade Zlatko Jušić.

Izmjena optužnice

Pročitana je izmijenjena optužnica kojom je izmijenjen činjenični opis kaznenog djela koji se odnosi na opt. Zlatka Jušića.

Izmijenjenom optužnicom opt. Zlatko Jušić više se ne tereti da je osobno naredio i organizirao formiranje sabirnih centara i logora, već da je u cilju provođenja politike Fikreta Abdića, koji je naredio formiranje navedenih logora i sabirnih centara, sudjelovao u radu i donošenju naredbe od 11. lipnja 1994. godine, te je tu naredbu i osobno potpisao.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik Županijskog državnog odvjetništva nije imao daljnjih dokaznih prijedloga.

Braniteljica opt. Zlatka Jušić predložila je da se kao svjedoci saslušaju Ramo Hirkić, Rajko Stević i Ahmed Čović, članovi Vlade APZB, te Sulejman Ćufurović, tajnik u Vladi, na okolnosti rada Vlade, odnosa Vlade i Predsjednika APZB te na okolnost načina donošenja naredbe od 11. lipnja 1994. godine.

Predložila je i ponovno saslušanje svjedoka Ibrahima Đedović. Navela je da obrana ima saznanja da postoji naredba sa Đedovićevim potpisom o provođenju naredbe od 11. lipnja 1994. godine te da se te naredbe sadržajno razlikuju.

Predložila je i da se ponovno razmotri osnovanost pritvora, jer se, kako je navela, izmijenjenom optužnicom bitno smanjila količina kriminalnih radnji koji se stavljaju na teret njenom branjeniku. Dodala je i da sud treba imati u vidu brojne saslušane svjedoke, koji su imali samo riječi hvale za njenog branjenika.

Rješenja Vijeća

Kao svjedoci će se pozvati i ispitati osobe predložene od strane obrane.

Prihvaćen je prijedlog za ukidanjem pritvora te je opt. Zlatko Jušić pušten na slobodu.

2. veljače 2009. godine - dokazni postupak

Izvjestava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Jelena Borić, Biljana Alavanja, Romana Schweiger, monitorice OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelj I- optuženika

Svjedočenje Mirsada Šahinovića

Kao pripadnik V. korpusa Armije BiH bio je ranjen, zarobljen i potom prebačen u kuću osobe po imenu Jozo. Više puta ga je ispitivao Ibrahim Jušić. Pri tome ga je tukao bejzbol palicom i velikim štapom po cijelom tijelu, glavi i spolovilu. Misli da je Ibrahim bio komandir u policiji. Nije ga poznao od ranije. Nije poznao niti Zlatka Jušića, no čuo je da je bio ministar.

Ne sjeća se tko je bio upravitelj Drmeljeva, u kojemu je bio zatočen sa još 50-ak ljudi. Tijekom vremena u logor su dolazili i novi zatvorenici. Ondje je hrana bila vrlo loša, vode je bilo malo, a spavali su na podu. Nisu imali osiguranu liječničku skrb.

Sudilo mu se zbog izdaje države te mu je izrečena kazna zatvora od 10 godina i 6 mjeseci, kao i zbog špijunaže, zbog čega mu je izrečena kazna u trajanju od 10 godina.

II-optuženi Ibrahim Jušić je iznio primjedbu na iskaz svjedoka. Rekao je da mu je svjedok poznat iz kriminalističkih obrada te da mu je poznato da je bio osuđivan, no da nikada nije bio u fizičkom kontaktu sa svjedokom.

Svjedočenje Sulejmana Kendića

Izjavio je da je liječnik, kirurg i ginekolog. U sabirnim centrima proveo je 9 dana. Bio je u Zagredu, a potom u Nepekama. Sjeća se da je bio zatočen tijekom zime. Spavali su na daskama i na sijenu. Dobivali su tri obroka dnevno. Sjeća se da je u Zagredu bilo oko 200 ljudi, a u Nepekama i do 800. Smatra da je bio privilegirani. Često je odlazio u selo po vodu, gdje bi se okupao i nešto pojeo.

Rekao je da je za vrijeme Prve autonomije imao ordinaciju u Velikoj Kladuši, da tada nije pozvan u Drmeljevo, no da je ondje slao svoje kolege. Nije mu poznato tko je vodio sabirni centar Drmeljevo.

Rekao je da se vodila evidencija osoba kojima je pružana pomoć. Sjeća se da se govorilo o smrti jednog logoraša.

Izjavio je da su mu se obraćale žene koje su htjele pobaciti, s obzirom da su zatrudnjele nakon što su silovane. Rekao je da o tome vođena evidencija, no da on ne posjeduje tu dokumentaciju.

Za Zlatka Jušića je čuo, a jednom prilikom imao je i neposredni kontakt sa njim.

Ne sjeća se je li viđao Ibrahima Jušića. Njegovo ime mu je poznato, ali s njim nije kontaktirao.

Svjedočenje Rašida Derviševića

Izjavio je da su dvojica pristalica APZB zatražili od njega da preda pripadnike V. korpusa, koji su se nalazili u njegovoj kući, te da su mu zaprijetili miniranjem kuće. Zajedno sa sinovima odveli su ga u Drmeljevo. Nije mogao gledati kako se ljudi maltretiraju pa je o tome razgovarao sa upraviteljem zatvora, koji mu je rekao da se oni više neće tući. Rekao da je bilo uobičajeno da upravitelj prima zatvorenike te da su i drugi zatvorenici mogli doći do upravitelja. Izjavio je da je u Drmeljevu bilo i 100-tinjak žena te da je bilo i djece. Rekao je da je bio i u civilnom zatvoru u Velikoj Kladuši, kao i da su još jednom, njega i sina, nakon što su bili privedeni u prostorije osnovne škole, pristalice autonomne pokrajine tukli nogama i rukama, a ih potom slijedeći dan odveli u Drmeljevo. Odlazili su na radne obaveze, kopali su rovove. Sjeća se da ga je jednom ispitivao neki Jušić, koji je u to vrijeme imao 35-40 godina.

Svjedočenje Mehmeda Derviševića

Izjavio je da ga je kao pripadnika V. korpusa zarobila vojska APZB. Odveli su ga na peradarsku farmu u Velikoj Kladuši, gdje se nalazio od kraja 1994. godine do kolovoza 1995. godine. Ondje su uvjeti bili loši. Rekao je da za vrijeme svoga zatočenja nije vidio liječnika, iako je bilo zatočenika kojima je bila potrebna liječnička pomoć. Sjeća se da ga je osoba koja ga je tukla pitala zna li tko ga tuče. Kada je odgovorio da ne zna, rekla mu je da ga tuče načelnik MUP-a. Kasnije je saznao da je načelnik MUP-a bio Ibrahim Jušić. Rekao je da ga sada ne bi mogao prepoznati.

II-optuženik je stavio primjedbu na iskaz svjedoka. Rekao je da svjedoka nikada nije vidio te da sa njim nije imao fizičkog kontakta.

Svjedočenje Sulejmana Mujadžića

Izjavio je da ga je kao pripadnika V. korpusa zarobila vojska APZB. Dva je puta za vrijeme Prve autonomije bio u logoru Drmeljevo. Prvi puta je bio zarobljen od 14. veljače 1994. godine do 14. lipnja 1994. godine, a nakon mjesec dana ponovno je zarobljen i odveden u Drmeljevo, gdje se nalazio sve do oslobođenja. Niti jednom nije dobio nikakvo rješenje o zarobljavanju. Izjavio je da su u logor dolazili ispitivači, da je pri ispitivanju dobivao batina, ali da nije smio gledati osobe koje ga tuku te da su ga najčešće tukli po mraku. Od logoraša, ali i stražara, je čuo da ga je tukao Fikretov zet. Rekao je i da ga je tukao visoki muškarac, za koga misli da je bio načelnik policije.

Prilikom prvog zarobljavanja dva je puta u logoru vidio Zlatka Jušića, no nije mu bilo poznato zašto je on ondje dolazio.

Optuženi Zlatko Jušić stavio je primjedbu na iskaz svjedoka tvrdeći kako svjedok ne govori istinu, a optuženi Ibrahim Jušić je rekao da je dolazio samo do graničnog prijelaza Drmeljevo, ali da nikada nije bio u logoru. Rekao je i da prvi puta vidi svjedoka, na što je i svjedok rekao da i on prvi puta vidi optuženika.

Svjedočenje Irfana Hodžića

Rekao je da je bio krim. policajac te da je 9. prosinca 1994. godine, kao pripadnik V. korpusa, zarobljen od strane srpskih paravojnih formacija. Odveden je u mjesto koje se nalazi 10-ak km od Plitvičkih jezera, prema granici sa BiH. Ondje je boravio 2-3 dana, zatim je prebačen u Vojnić, pa u Ponikve. U Ponikvama je bio 10-15 dana, a potom je sa grupom ljudi sa kojom je bio zarobljen, prebačen u Dubrave, pa u Nepeke. Radili su na čišćenju hala.

U Batnogi je, prilikom izdvajanja grupe zarobljenike, u kojoj se i on nalazio, upoznao Ibrahima Jušića. Upitan je da li je policajac i gdje je radio, a potom mu je dana palica i rečeno mu je da mora tući jednog zarobljenika. Kada je on to odbio, zahtijevali su od drugih da njega tuku, no tada je došao optuženi Ibrahim Jušić te ga je spasio od batinanja. Izjavio je da se opt. Ibrahim Jušić prema njemu korektno ponašao i da je ne samo njemu, nego svima, želio pomoći. Rekao je i da je čuo da je opt. Ibrahim Jušić upozoravao da je premalo istražitelja i da je to loše jer se zbog toga civili zadržavaju duže nego što je potrebno. Jednom prilikom optuženi Ibrahim Jušić ga je upitao želi li se priključiti redovima vojske APZB. To je odbio jer je smatrao da bi na taj način izdao državu. Rekao je i da je mu je optuženik donosio lijekove kada je bio bolestan te da pretpostavlja da je uloga optuženika bila velika, s obzirom da ga je mogao spasiti te da je omogućavao kontakte sa Crvenim križem.

Izjavio je da je bilo individualnog maltretiranja pojedinaca, ali da to nije činio II-optuženik.

Rekao je da, nakon što su u ožujku 1995. godine vojni zatvori premješteni u Valionicu Drmeljevo, više nije viđao Ibrahima Jušića.

Izjavio je da za Zlatka Jušića nikada nije čuo niti jednu ružnu riječ.

Svjedočenje Ćazima Behrića

Svjedok je izjavio da je bio upravitelj logora Drmeljevo, no da mu nije poznato tko je naredio osnivanje tog logora. Ondje je došao 8. lipnja 1994. godine. Zatekao je 4-5 civila, a u slijedeća 3 dana ondje ih je bilo oko 190. Privodila ih je civilna policija. Rekao je da u logoru nije bilo zlostavljanja, da nije bilo organiziranog

ispitivanja, no rekao je da je ispitivanja bilo u Dispanzeru. Nije mu poznato tko je obavljao ispitivanja, no siguran je da Ibrahim Jušić to nije radio. Rekao je da u logoru nije bilo smrtnih slučajeva, kao ni silovanja. Kao upravitelj nikada nije zabranjivao predstavnicima Crvenog križa ulazak u logor. U logoru nije vidao niti jednog optuženika. Nikada nije čuo ikakvu prijedbu o radu krim. inspektora.

Zapažanje:

Nakon što je svjedok rekao da su uvjeti u logoru bili dobri, da se zatvorenici dopuštalo da idu na plažu, da su žene imale kupaće kostime, da su se redovito tuširali, da su se sunčali, a da su muškarci odlazili u ribolov, netko je iz publike ironično dodao: "Pa su onda radili roštilj." Svjedok je rekao da su neke žene prijavile da su silovane i da je iz medija doznao da se i njega tereti za silovanje.

Iz pitanja predsjednice Vijeća moglo se zaključiti da ne vjeruje u svjedokovu priču. U nekoliko navrata njene su reakcije izazvale kod publike smijeh, komentiranja i dobacivanja, na što predsjednica Vijeća nije reagirala. Pri kraju ga je upitala: „... A recite ne stavlja li se i vama na teret nekakvo silovanje?“

03. veljače 2009. godine - dokazni postupak

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Jelena Borić, Biljana Alavanja, Romana Schweiger, monitorice OSCE-a, Jorge Fuentes Monzonis-Vilallonga, Ured OSCE-a, Zvezdana Lalić, prevoditeljica, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, novinari, obitelj I - optuženika.

Svjedočenje Emina Redžića

Svjedok je izjavio da je radio na osiguranju zatvora Dubrave. Bio je komandir straže. Rekao je da je u zatvoru, zbog ratnih djelovanja, bilo i civila, te da su civili na taj način spašavani. Nije mu poznato tko ih je dovodio. Misli da su civili i vojnici bili odvojeni u zatvoru, no prema svima se jednako postupalo. Iako je u zapisniku o ispitivanju ovoga svjedoka u istrazi navedeno da je su zatvorenici bili tučeni, na glavnoj je raspravi rekao da nikada nije čuo da su se logoraši sa ispitivanja vraćali pretučeni te da na njima nije vidio ozljede. Nije mu poznato da je u zatvoru bilo silovanja. Što se tiče uvjeta u zatvoru, izjavio je da su se zatvorenici redovito kupali, da su imali redovne obroke te da su 2-3 puta dnevno išli u šetnje.

Krajem prosinca logor Dubrave je preseljen u Valionicu Miljkovići. Nikada nije ulazio u hale u kojima su spavali logoraši.

Izjavio je da u logoru nikada nije vidao Ibrahima Jušić. Za Zlatka Jušić je čuo, ali ga nikada nije vidio.

Dokazni prijedlozi

Obrana I-optuženika odustala je od prijedloga da se kao svjedoci saslušaju Ahmed Čović i Rajko Stević, a ostala je kod prijedloga za saslušanjem Rame Hirkića i Sulejmana Ćufurovića.

Obrana II-optuženog odustala je od prijedloga za saslušanjem Vesne Hozanović i Enise Haraić.

Zamjenik ŽDO-a odustao je od prijedloga za saslušanjem Refila Sulejmanagića, Mirsada Okanovića, Zuhre Hozanović i Enise Delić.

Optužba i obrana suglasile su se da se pročitaju iskazi 13 svjedoka, saslušanih u istrazi u postupku koji se vodio protiv Jušić Zlatka.

Sead Miljković

Bio je redovni policajac Stanice javne bezbjednosti Velike Kladuše. Ibrahima Jušića je poznavao. Poznato mu je da je on naređivao privođenje pojedinih ljudi. Neposrednog kontakta sa njim nije imao. Za vrijeme druga autonomije ga nije vidao.

Emin Redžić

Bio je pripadnik V. korpusa. Odbio je mobilizaciju u APZB. Bio je u logorima Drmeljevo, Dispanzer, Mrtvačnici te u civilnom zatvoru u Velikoj Kladaši. Okrivljenike ne poznaje.

Ismet Čaušević

Radio je na poslovima osiguranja OBL Fikreta Abdića. Bio je i stražar u Dispanzeru. Viđao je zarobljenike kako kopaju rovove. U travnju ili svibnju 1995. vidio je Ibrahima Jušića u Batnozi. Pričalo se da je ondje došao da bi tukao zarobljenike. Vidio je da je jednom Ibrahim Jušić u jednoj hali naredio nekim osobama da izađu iz stroja i da se međusobno tuku.

Sulejman Šahinović

Izjavio je da su on i njegovi sinovi bili pristalice V. korpusa Armije BiH. U studenom 1994. godine lišen je slobode i odveden je u Drmeljevo. Nakon mjesec dana prebacili su ga u Valionicu, a zatim u Nepeke. Za Zlatka Jušića je čuo, no nije ga upoznao. Nije mu poznato je li dolazio u logore.

Salih Kudić

S obzirom da nije htio potpisati inicijativu za osnivanje APZB, smatrali su ga izdajnikom, uhapšen je i odveden u Drmeljevo, a potom u Valionicu. Ondje su uvjeti bili loši, a medicinske pomoći nije bilo. Često su ga tukli.

Zlatka Jušića nije upoznao niti je čuo da se spominjalo njegovo ime za vrijeme autonomije

Šemsudin Husić

Bio je zamjenik generalnog direktora Agrokomerca. Policajci APZB su ga lišili slobode. Odveden je na farmu Drmeljevo. Ondje su zatvorenici odvođeni na razgovore te su bili fizički zlostavljani. Tukli su ga i u Dispanzeru, tj. u Mrtvačnici. Nisu mu poznata imena osoba koje su ga tukle. Nakon šest dana provedenih u Dispanzeru ponovno su ga prebacili u Drmeljevo, a zatim u zatvor u Velikoj Kladaši, koji se nalazio iza sudske zgrade.

Jušić Zlatka je poznao, ali ga za vrijeme APZB nije vidao.

Fata Omeragić

Teretili su je da je donosila naoružanje pripadnicima V. korpusa. Zbog toga je krajem svibnja 1994. godine pozvana na ispitivanje na Križ u Velikoj Kladaši. Udarali su je i prijetili da će je ubiti. U lipnju su nju i njenog supruga odveli u logor Drmeljevo. I ondje su je tukli i tražili da prizna da bi voljela da u Veliku Kladašu uđe V. korpus. Iz logora su ih odvodili u Mrtvačnicu, gdje je vidjela gola mrtva tijela. Iz logora Drmeljevo prebačena je u civilni zatvor.

Zlatka Jušić ne poznaje, no čula je za njega. Čula je da je bio glavni u APZB, među „Fikretovima“.

Nura Salkić

U lipnju 1994. godine policajci APZB su je priveli i zajedno sa 20-ak osoba iz njenog sela odveli u Dispanzer. Ondje su ih tukli. Potom su prebačeni u logor Drmeljevo, u kojemu je ona provela 2 mjeseca. U Drmeljevu ju nisu tukli. Ispitivali su je o sinovima, koji su bili pripadnici V. korpusa. Vodili su ih u Mrtvačnicu, da gledaju mrtva tijela dvojice muškaraca.

Ne poznaje Zlatka Jušića. Nije čula da je dolazio u logor Drmeljevo.

Ajka Šumar

U lipnju 1994. godine privedena je sa sinovima i suprugom. U Drmeljevu su odvojili žene od muškaraca. U jednoj prostorije bilo je 60-ak žena. Uvjeti su bili grozni, no poslije dolaska Crvenog križa situacija se nešto popravila. Mnoge žene su prilikom ispitivanja dobivale batine, jer su im sinovi bili pripadnici V. korpusu. Zlatka Jušić osobno nije upoznala.

Alija Račić

Izjavila je da su ju „autonomaši“ provocirali, jer je njen muž bio pripadnik V. korpusa. U srpnju 1994. godine odveli su ju u Dispanzer. Ondje su neprestano dovodili pretučene muškarce. Vodili su ju u Mrtvačnicu da gleda ubijene muškarce. Tri puta je išla u Dispanzer na ispitivanje.

Nije joj poznato što je Zlatko Jušić radio, no čula je da je bio uz Fikreta Abdića.

Mina Aličajić

U lipnju 1994 godine sa sinom su je uhitili i prebacili u komandu 6. brigade Narodne obrane. Odveli su ih u logor Drmeljevo. Spavalo se na podu, hrana je bila loša. Bilo je i muškaraca, starijih i nemoćnih i djece. Jušić Zlatka nije upoznala.

Emina Aličajić

Dvojica policajca APZB odveli su je u policijsku stanicu u Tršću, a potom u zgradu ministarstva na Križu. Ondje je zatekla desetak žena i djece koji su čekali ispitivanje. Sutradan su ih odveli u logor Drmeljevo, gdje ih je dočekaio upravitelj Behrić i rekao im da mrzi žene i da ih voli tući. U zatvoru je bilo 40 do 60 žena. Maltretirali su ih stražari, civili, četnici koji su ondje prolazili. Odvodili su žene u Mrtvačnicu da gledaju tijela ubijenih muškaraca.

Zlatka Jušića nije upoznala. Nije joj poznato što je on radio.

Čazim Samardžić

Zarobljen je kao pripadnik V. korpusa. U logoru Drmeljevo nije bio fizički mučen, no drugi logoraši su bili fizički zlostavljani. Uvjeti u logoru su bili loši.

Misli da je Zlatko Jušić bio predsjednik vlade, no nije ga osobno viđao.

Nove ročišta zakazana su za **19., 20., 23. i 24. ožujka 2009. godine.**

Zapažanja monitora:

Kada je predsjednica vijeća upitala svjedoka Emina Redžića da li poznaje Zlatka Jušića, rekao je da ga ne poznaje i pri tome se okrenuo prema optuženiku, pogledao ga, dao mu ruku te su se zagrlili i poljubili. Sutkinja je dodala: „Čak je i poljubac pao , a niste čuli za njega?“ Svjedok je rekao da je bio pobornik APZB te da neće potraživati naknadu troškova zbog dolaska na raspravu, ukoliko će oni ići na tošak optuženika. Prilikom napuštanja sudnice zatražio je dozvolu da se rukuje i sa II-optuženim. Predsjednica Vijeća je udovoljila njegovoj molbi.

19. ožujka 2009. godine - dokazni postupak

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prate: Jelena Borić i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, obitelji optuženika i dr.

Svjedočenje Ibrage Topića

U svom iskazu govorio je o političkim i moralnim stavovima Zlatka Jušića, o motivima i razlozima prihvaćanja položaja predsjednika Vlade i o odlasku sa te funkcije.

Rekao je da Zlatka Jušića poznaje od ranog djetinjstva. Početkom osamdesetih godina radili su zajedno u tvornici „Medic“, gdje je Zlatko bio tehnički direktor, a svjedok zamjenik direktora. Intenzivno su se družili. Smatra ga izuzetno moralnom ličnošću, bio je čovjek naklonjen znanosti. Misli da je prihvatio funkciju predsjednika Vlade jer je mislio da time može pomoći narodu tog kraja, koji se nalazio u iznimno teškom stanju.

Nije mu poznato da li je opt. Zlatko Jušić mogao znati za postojanje logora.

Za vrijeme prve autonomije nije kontaktirao sa Zlatkom Jušićem. Sa njim nije imao nikakvih kontakata od 1993. godine do kraja rata.

Za logore u Velikoj Kladaši je saznao tek 1995. godine, po prestanku rata.

Svjedočenje Ismeta Hrle

Izjavio je da Zlatka Jušića i njegovu obitelj poznaje dugi niz godina, da se Zlatko Jušić bavio isključivo privredom te da nikada nije pripadao nikakvoj političkoj opciji. Kao privrednik je početkom rata bio izabran za predsjednika Vlade te je davao podršku Fikretu Abdiću u smislu razvoja privrede.

Rekao je da nije kompetentan govoriti o tome što se događalo u Velikoj Kladuši, jer od 1993. godine nije čuo za opt. Zlatka Jušića. Poznao ga je te stoga misli da nije mogao učiniti ništa loše.

Nije mu poznato koji su bili motivi i razlozi zbog kojih je opt. Zlatko Jušić napustio BiH.

Svjedočenje Rame Hirkića

Izjavio je da Zlatka Jušića poznaje više od 20 godina. Bio je tehnički direktor „Medica“, a svjedok je bio direktor „Saniteksa“. Poslovno su surađivali.

Nadalje je izjavio da je 1992. godine potpuno blokirano bihaćko područje, da su poduzeća, pa tako i ona u kojima su radili svjedok i opt. Zlatko Jušić, prestala raditi, no oni su ipak ostali u kontaktu i nastavili su suradnju. U listopadu 1992. godine Zlatko Jušić imenovan je predsjednikom Izvršnog odbora bihaćkog okruga. Svjedok je imenovan sekretarom Sekreterijata skupštine. Ondje su radili do 27. rujna 1993. godine, kada je proglašena APZB.

Nakon toga Zlatko Jušić imenovan je predsjednikom Vlade, a svjedokovo imenovanje ministrom privrede uslijedilo je nešto kasnije.

Rekao je da Zlatka Jušića dobro poznaje i da je ponosan na njihovo poznanstvo i prijateljstvo.

Izjavio je da su u „Bijeloj knjizi“ izražavani stavovi vlade Vlade APZB, no da te stavove nije dobro primio Fikret Abdić i da su odbijeni od strane tijela bihaćkog okruga, jer je prevladalo stajalište za rješavanjem sukoba vojnim putem.

Početkom rata situacija se u Velikoj Kladuši u sigurnosnom smislu pogoršavala. Ministarstvo obrane i policije je predložilo donošenje naredbe, koju je Vlada APZB i usvojila 11. lipnja 1994. godine. Kada je ministar obrane Irfan Saračević donio pisani tekst naredbe, u kojem se spominju osobe prema kojima se trebaju primijeniti mjere pojačanog nadzora, nije bilo govora o zatvaranju i lišavanju slobode. Postojala je nada da će ta naredba omogućiti i osigurati nadležnim tijelima efikasnije obavljanje posla. Vjerovali su kako se radi, jer tako im je bilo rečeno, o 20 do 30 osoba prema kojima se naredba trebala primijeniti. Nije mu poznato kako je ona primjenjena na stotine drugih osoba.

Misli da sjednici Vlade, na kojoj je bila usvojena spomenuta naredba, nije prisustvovao Ibrahim Đedović.

Misli da je on bio kooautor spomenute naredbe i da je sudjelovao u njenoj izradi.

Svjedok je rekao da pretpostavlja da je Ibrahim Đedović istoga dana donio novu naredbu iz koje je proizlazilo da se ljudi trebaju lišavati slobode i pritvarati.

Rekao je i da se Drmeljevo počelo preuređivati u zatvor odmah nakon proglašenja APZB te da se u njemu zatvaralo više osoba od predviđenog kapacitetom zatvora. Znao je da je kao zatvor funkcioniralo i nakon 24. srpnja 1994. godine. Tek kasnije je doznao što se ondje događalo. Rekao je da su mnogi zatočnici ondje odvedeni i prije donošenja naredbe.

Svjedočenje Ibrahima Đedovića

Svjedok je rekao da naredba od 11. lipnja 1994. godine, donesena nakon naredbe Vlade, koja nosi isti datum, nije "njegov dokument" te da naredbu, koja mu je predočena, vidi prvi put. Nije mogao objasniti tko je tu naredbu potpisao u njegovo ime, kao zamjenika ministra obrane. Rekao je da je formalno pravo potpisivanja u njegovo ime imao načelnik policije, no i da se svašta događalo pa da je zbog toga to mogao bilo tko učiniti. Rekao je da nije prisustvovao sjednici Vlade 11. lipnja 1994. godine.

Sa ministrom obrane Irfanom Saračevićem nije direktno razgovarao o samoj naredbi, no rekao je da se znalo da će se na sjednici Vlade biti govora o temi sadržanoj u naredbi.

Utvrđeno je da je iz Bosne i Hercegovine dostavljen original spisa o istrazi provedenoj protiv Zlatka i Ibrahima Jušića pa je **izvršen uvid** u spise Ki 37/97, Ki 30/97 i spis K 1/2001, koji se odnosi na izručenje i preuzimanje kaznenog progona od strane RH.

Pročitana je:

- dokumentacija vezana za sabirni centar Nepeke (popis osoba u Nepekama),
- dokumentacija vezana za sabirni centar Dubrave i Ponikve,
- dokumentacija vezana za sabirni centar Dolovi,
- dokumentacija vezana za zatvor Miljkovići....

20. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka, ispitivanje okrivljenika

Izvještava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Jelena Borić, monitorica OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, obitelji optuženika i drugi.

Pročitani su slijedeći dokumenti:

- pismo Tadeusa Mazowieckog od 28. lipnja 1994. godine upućeno Fikretu Abdiću, kojim ga obavještava o dojmovima nakon posjeta zatočenicima, o uvjetima u kojima se isti nalaze, a kojim zahtijeva oslobođenje svih zatočenih civila,
- dopis Međunarodnog Crvenog križa od 20. lipnja 1994. godine,
- dopis upućen Fikretu Abdiću od 29. srpnja 1994. godine, u kojemu se govori o zloupotrebama ljudskih prava,
- dopis UN-a od 27. studenog 1994. godine, upućen Fikretu Abdiću, u kojemu se prosvjeduje i zahtjeva puštanje jednog pripadnika UNPROFOR-a iz zatvora,
- naredba od 26. studenog 1993. godine,
- izreka presude Županijskog suda u Karlovcu K-6/01 protiv okr. Fikreta Abdića...

Zastupnik optužbe i obrana **nisu imali daljnjih dokaznih prijedloga.**

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Rijeke **izmijenio je činjenični opis** optužnice u odnosu na optuženog Ibrahima Jušića.

Pravna kvalifikacija djela ostala je neizmijenjena.

Obrana opt. Zlatka Jušića

Govorio je o svom odrastanju u Cazinu, o poslu, o usponu Agrokomerca, o počecima svoje političke karijere, o organizaciji i radu Vlade te o razlozima napuštanja Vlade.

Rekao je da je glavni zadatak Vlade, i njega kao predsjednika Vlade, bilo bavljenje gospodarskim pitanjima. Rekao je da je i Fikret Abdić govorio da će se gospodarstvom nadvladati postojeće ratno stanje. Nastojali su gospodarstvom suzbiti rat.

Izjavio je da nisu dobivali nikakva izvješća UN-a, UNPROFOR-a ili Međunarodnog crvenog križa. Oni su, pretpostavlja, direktno komunicirali sa Fikretom Abdićem.

Njemu (optuženiku) se nisu javljali ili žalili civili.

Situacija u Velikoj Kladaši bila je vrlo teška. Vlada je željela ostati pri svojim stavovima i u vezi s tim objavljena je „Bijela knjiga“, u kojoj su izraženi stavovi Vlade, koji su bili jedinstveni.

Naredbu od 11. lipnja izglasali su jer su vjerovali da će time popraviti situaciju. Bili su obaviješteni da postoji 20-30 osoba koje stvaraju probleme i koje treba zatvoriti. Nareba je donijeta upravo zbog tih osoba. Nije mu poznato tko je tih 20-30 osoba označio ekstremistima. Nitko iz Vlade nije niti pitao tko su ti ljudi. Smatra da je to bio posao policije.

Bilo mu je poznato da su neki zarobljenici čekali razmjenu. Kada se govorilo o zarobljenicima, mislio je upravo na te osobe.

Rekao je da je prvi puta o masovnim zatvaranjima čuo na HTV-u.

Izjavio je da je mu je jednom prilikom, par dana prije njegova odlaska iz Velike Kladuše, djelatnica Crvenog križa priopćila da postoje osobe koje se nalaze u zatvoru i da Crvenom križu nije dopušteno odnijeti im prekrivače i odjeću. Tada je kontaktirao Ibrahima Jušića, s kojim je u rodbinskoj vezi. Nije znao o kojim se ljudima radilo niti gdje se oni nalaze. Tajnici je rekao da nazove nekoga iz policije. Mislio je da možda Ibrahim ima neke informacije pa ga je zbog toga i nazvao.

Izjavio je da su Saračević i Đedović stalno bili na terenu i da su se bavili vojskom.

Smatra da ništa nije mogao učiniti, jer, da je pokušao, možda bi završio kao i zatvorenici.

Funkciju predsjednika Vlade APZB napustio je jer nije mogao realizirati svoje ideje. Postojala je dvostruka struktura vlasti. Osjećao se beskorisno i nije više htio odnašati tu dužnost. U početku sa spomenute dužnosti nije otišao iz moralnih razloga, a htio je i iscrpiti sve mogućnosti prije napuštanja Velike Kladuše. Nadao se da će se situacija poboljšati.

Da je znao za logor Drmeljevo, osobno bi ondje otišao, a smatra da bi tako postupilo i 90 % članova njegove Vlade.

Opt. Ibrahim Jušić je prigovorio iskazu navodeći da nikada nije telefonom komunicirao sa opt. Zlatkom Jušićem, a pogotovo nisu razgovarali o osobama za koje je navodno predstavnica Crvenog križa opt. Zalku Jušiću rekla da se nalaze u zatvoru.

Branitelj opt. Ibrahima Jušića zamolio je Vijeće da njegov branjenik, s obzirom na izmjenu optužnice, obranu iznese u utorak, 24. ožujka 2009. godine.

Nastavak je zakazan za 24. ožujka 2009. godine, sa početkom u 9.00 sati.

24. ožujka 2009. godine – obrana opt. Ibrahima Jušića, završni govori

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Jelena Borić i Alan Švarc, monitori OSCE-a, Maja Kovačević Bošković, monitorica GOLJP-a, obitelji optuženika i dr.

Obrana opt. Ibrahima Jušića

Izjavio je da je početkom 1992. godine počeo raditi u Bihaću pri Centru službe bezbjednosti (CSB), u kojoj je postojala borba za prevlast. Stvorena su dva CSB-a u Bihaću. Na čelu jednoga bio je Irfan Saračević, dok su u drugome zastupani radikalni muslimanski stavovi, iza kojih je stajala Armija BiH, tj. njen Peti korpus.

U muslimanskom je narodu došlo do prvih naznaka podjela, a na području Velike Kladuše i Cazina nije bilo ratnih djelovanja pa je predstavljalo idealno okruženje za nedozvoljenu trgovinu

Izjavio je da je 15. ožujka, zajedno sa načelnikom Službe državne bezbjednosti išao u Veliku Kladušu, s ciljem prikupljanja informacija o nedozvoljenoj trgovini velikokladuške i cazinske općine.

Sredinom svibnja 1993. godine načelnik službe vratio se u Bihać pa je optuženik postao načelnik Službe za suzbijanje kriminaliteta SJB (Službe javne bezbjednosti).

Rekao je da je u Dubravama bio ukupno tri puta, a u Batnozi svega jednom. Ponikve, Rašetin zid, zgradu Grupex-a, Valionicu Miljkovći i Nepeke nikada nije posjetio.

Krajem lipnja 1994. godine od načelnika SJB Velika Kladuša Ibrahima Đedovića dobio je informaciju da su u Drmeljevo privedene osobe te da za njih treba provesti provjere. Negodovao je jer nije imao dovoljno operativaca. Ipak su, na Đedovićevo inzistiranje, obavljani razgovori. Izjavio je da osobno nije sudjelovao u izradi popisa osoba koje bi trebalo lišiti slobode. Rečeno mu je da se popisi nalaze kod upravitelja Drmeljeva Ćazima Behrića. Uputio je svoje ljude koji su i otišli u Drmeljevo. Provjere su se vršile putem kaznene evidencije. Posao su obavljali 4-5 dana. Nakon toga su nastavili raditi redovne poslove.

Glavni zadatak bio im je da na temelju svojih saznanja i drugih operativnih radnji otkriju počinitelje kaznenih djela i prekršaja.

U tri je navrata osobno bio u Drmeljevu. U tim prilikama nije vidio niti jednog logoraša.

Đedovića je o situaciji u Drmeljevu uglavnom usmeno obavještavao.

Sačinjena dokumentacija iz sabirnog centra Dubrave nalazi se u SJB u Velikoj Kladuši

Osim u Drmeljevu bio je i u Batnozi, jer je postojala informacija o mogućnosti bijega pritvorenika. Ondje je zatekao 25-30 osoba, koje je čuvalo 4-5 stražara. Pri tome je zamolio stražare da pripaze na sigurnost tih ljudi.

Što se tiče odnosa sa Fikretom Abdićem, rekao je da su se sreli u srpnju ili kolovozu 1993. godine, kada je 4.000-5.000 izbjeglica trebalo transportirati u RH. Drugi puta Abdić ga je pozvao nakon proglašenja APZB i upozorio ga da sigurnosna situacija konvoja sa izbjeglicama mora biti besprijekorna.

U veljači 1995. godine oženio je kćerku Fikreta Abdića, tako da su u rodbinskoj vezi. Fikret Abdić mu nije nikada govorio o svojim razmišljanjima i planovima.

Optuženik se ukratko u svom izlaganju osvrnuo i na iskaze svjedoka te ih je rezimirao i istaknuo da se radilo o svjedocima koji su pripadali skupini osoba bliskih krugovima koji su bili protiv osnivanja APZB.

Naglasio je da je radom u krim. službi stekao mnoge neprijatelje koji, s obzirom da ga nisu mogli fizički ugroziti, čine to svjedočenjem protiv njega.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Rijeke je u spis predmeta priložio dopis policijske uprave od 20. i 23. ožujka 2009. godine, vezan za okolnost prijave prebivališta opt. Zlatka Jušića u RH, iz kojega proizlazi da je optuženik prebivalište u RH prijavio tek nekoliko mjeseci nakon napuštanja Velike Kladuše.

Opt. Zlatko Jušić je naveo da je Veliku Kladušu sigurno napustio 1. srpnja 1994. godine. U vezi te okolnosti predložio je saslušanje kao svjedoka Emine, Ranke i Dee Čuček, susjeda koje su spremne potvrditi njegovu tvrdnju.

Zastupnik optužbe usprotivio se dokaznom prijedlogu opt. Zlatka Jušića, navodeći da nema razloga sumnjati u istinitost podataka koji proizlaze iz dopisa policijske uprave.

Odluka Vijeća

Vijeće je odbilo saslušati spomenute svjedoke, jer je na okolnost odlaska opt. Zlatka Jušića iz Velike Kladuše već saslušan dovoljan broj svjedoka.

Nakon što su optuženici izjavili da nemaju što za dodati u svoju obranu te nakon što su stranke izjavile da nemaju daljnjih dokaznih prijedloga, predsjednica Vijeća je objavila da je dokazni postupak završen.

Završni govor zamjenika Županijskog državnog odvjetnika u Rijeci

U završnom govoru zastupnik optužbe je istaknuo da je idejni tvorac APZB bio Fikret Abdić, koji je bio ključna osoba APZB i koji je suradnike, koji su zasupali iste ideje kao i on, sam birao. Istaknuo je da odanost Fikretu Abdiću i njegovoj ideji ne negira niti prvooptuženik, koji je rekao da je pristao biti predsjednikom Vlade APZB.

Rekao je da smatra da do ovoga sudskog postupka ne bi niti došlo da se na sjednici Vlade APZB stvarno raspravljalo o 20 ili 30 protivnika APZB.

Rekao je da ne vjeruje da je Irfan Saračević na sjednici Vlade govorio samo o 20-30 ljudi, da smatra da su svi u Vladi znali za ideju Fikreta Abdića o osnivanju sabirnih centara, koju je trebalo provesti u djelo te da je tako i došlo do donošenja i potpisivanja naredbe od 11. lipnja 1994. godine. 498 osoba je lišeno slobode, mučeno, a postupcima prema tim osobama kršene su odredbe Ženevskih konvencija.

Podsjetio je na razgovor opt. Zlatka Jušića sa ministricom pravosuđa iz kojeg proizlazi da je znao za postojanje logora, kao i na razgovor sa predstavnicom Međunarodnog crvenog križa, koja ga je upozorila da su ljudi bespravno zatvarani.

Smatra da su navedene informacije prvooptuženika trebale zainteresirati i da je, kao predsjednik Vlade, trebao nešto i poduzeti. Slijedom navedenog, optuženikovu tvrdnju, da je prvi puta za logore čuo na HTV-u, smatra neistinitom.

Zastupnik optužbe je izjavio da opt. Zlatka Jušića smatra odgovornim za počinjenje kaznenog djela opisanog pod točkom 1. optužnice te je predložio Vijeću da ga proglasi krivim i osudi po zakonu.

U odnosu na drugooptuženog Ibrahima Jušića, istaknuo je da se 14 osoba precizno sjetilo što im je drugooptuženik činio. Smatra nemogućim sumnjati u tvrdnje 14 svjedoka koji su se sjetili gotovo istih detalja. Istaknuo je da je optuženik takvim ponašanjem direktno prekršio odredbe međunarodnog prava.

Tijekom Prve autonomije vršena su uhićenja, moć policije bila je golema. U prilog tome naveo je činjenicu da su čak i pravosudni djelatnici uslijed toga najavili štrajk i kolektivne ostavke.

Rekao je da smatra da je drugooptuženik počinio kazneno djelo za koje se tereti te da ga Vijeće treba proglasiti krivim i osuditi po zakonu.

Završni govor braniteljice prvooptuženog Zlatka Jušića, odvjetnice Ane Trošelj

Izjavila je da je optužnica neprecizna te da pravni opis nije usklađen sa činjeničnim opisom, koji je dosta nejasan.

Rekla je da njen branjenik nije prekršio niti jednu odredbu međunarodnog prava.

Nije se složila sa zastupnikom optužbe koji je tvrdio da je Drmeljevo formirano temeljem naredbe od 11. lipnja 1994. godine.

Smatra da nije dokazano da naredba Vlade ima ikakve veze sa događajima u Drmeljevu kao niti da se ti događaji ne bi dogodili da nije bilo spomenute naredbe.

Nije se složila ni sa tvrdnjom zastupnika optužbe da je njen branjenik mogao utjecati na događaje u inkriminiranom razdoblju, dodajući da je Drmeljevo zapravo ustrojeno nešto ranije, a po njenom mišljenju, nije imalo ikakve veze sa naredbom od 11. lipnja 1994. godine.

Mišljenja je da optužba nije prezentirala niti jedan dokaz koji bi potvrdio da je prvooptuženik sudjelovao u ustrojavanju i organiziranju sabirnih centara i logora na području Velike Kladuše. Izjavila je da on nije bio svjestan događaja u Drmeljevu i da nije imao mogućnost utjecaja i kontrole nad tim događajima.

Predložila je da se njen branjenik oslobodi optužbe.

Završni govor branitelja prvooptuženog Zlatka Jušića, odvjetnika Silvija Degena

Pridružio se završnom govoru braniteljice te je dodao da je civilna i vojna vlast ignorirala Vladu.

Spomenuo je i „Bijelu knjigu“, u kojoj su članovi Vlade iskazivali svoje negodovanje.

Rekao je da se dio činjeničnog opisa, koji se odnosi na njegovog branjenika, ne nalazi u samom tekstu naredbe.

Smatra da je oslobađajuća odluka u odnosu na njegovog branjenika jedina ispravna odluka.

Završni govor branitelja drugooptuženog Ibrahima Jušića, odvjetnika Slobodana Večerine

Branitelj drugooptuženog je izjavio da nisu ispunjene objektivne pretpostavke za vođenje postupka protiv njegovog branjenika. Osporio je primjenu odredbi Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine kao i Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih sukoba od 8. lipnja 1977. godine.

Rekao je da pri sastavljanju optužnice konvencija nije niti čitana, ona se navodi samo selektivno, pročitana je samo čl. 3., a u odnosu na Protokol 1 navedeno je da se on odnosi na međunarodne sukobe, što ovdje nije bio slučaj.

Kao još jedan razlog, zbog kojeg se postupak nije trebao voditi pred sudom u Rijeci, naveo je da je između RH i BiH zaključen Ugovor o preuzimanju i ustupanju predmeta, prema kojemu će jedna država pokrenuti postupak ukoliko matična država izjavi da neće pokretati postupak protiv iste osobe, no u ovome slučaju, rekao je branitelj, to je izostalo.

Rekao je i da je prema tzv. Pravilima puta, uspostavljenim Rimskim sporazumom od 1996. godine, BiH trebala imati, ukoliko namjerava pokretati postupak protiv svog državljanina, dozvolu haškog suda, a da u ovome slučaju BiH nije priložila u spisu potvrdu potvrdu, odnosno dozvolu navedenog suda.

Rekao je da su od saslušanih svjedoka svega dvojica imala medicinsku dokumentaciju vezanu za ozljede, no da oni uopće nisu navedeni kao oštećenici u činjeničnom opisu optužnice.

Rekao je da iskazi svjedoka nisu verificirani.

Prigovorio je i da se pismo Tadeusa Mazowieckog, kao i neki drugi dokumenti, ne bi smjeli koristiti jer ne postoje prijevodi ovjereni od strane sudskog tumača.

Naveo je i da je svjedokinja Lela Mehić u svom iskazu rekla da zlodjela nije bilo, a i ukoliko ih je bilo, da se radilo o ekscesima pojedinih čuvara.

Opt. Zlatko Jušić je prihvatio završnu riječ branitelja i dodao da ga je svojim iskazom teretio samo svjedok Sulejman Mujadžić, koji je rekao da ga je vidio u logoru. Kada je nakon rasprave upitao svjedoka zašto je tako svjedočio, odgovorio mu je riječima „sad sam ti smjestio“.

Opt. Ibrahim Jušić je također prihvatio završni govor svoga branitelja.

25. ožujka 2009. godine – objava presude

Izveštava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Dana 25. ožujka 2009. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci objavilo je presudu kojom je prvooptuženi Zlatko Jušić oslobođen optužbe da bi počinio kazneno djelo koje mu je optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci stavljeno na teret.

U kratkom obrazloženju odluke predsjednica Vijeća je istaknula da u dokaznom postupku nije dokazano da je opt. Zlatko Jušić počinio navedeno kazneno djelo.

Drugooptuženi Ibrahim Jušić proglašen je krivim za kazneno djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret te je mu je izrečena kazne zatvora u trajanju od sedam godina.

U usmenom obrazloženju predsjednica Vijeća je takvu presudu obrazložila krajnje nehumanim postupanjem, a ista bi trebala poslužiti i kao generalna prevencija.